LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 57 ★★★★ Ozone Park 17, N. Y. Penktad., liepos (July) 15, 1960 ★★★★ METAI 49-ji

KRISLAI

Rašo R. Mizara

Skaldo!
Dėl Kubos.
Sekmadienį — piknikai.
Kas bus nominuotas?
Šventė Lietuvoje.

Britai imperialistai, prieš keidami iš Indijos, tą šalį suskaldė, kad ji ilgai būtų silpna.

Belgai imperialistukai dabar bando tą patį padaryti su Kongu Afrikoje. Belgams padeda ir padės kitų šalių imperialistai, kadangi Konge yra nemaža gamtinių turtų—visokių metalų.

Bet Afrikos tautos, kartą atsistojusios ant savo kojų, nenorės taip lengvai pasiduoti. Tiesa, joms iš karto sunku — nėra kas suteikia greitos pagalbos.

—:—

Afrika ir Kuba dabar kreipia į save pasaulio akis.

Prieš Kubą JAV kapitalistai galanda ginklą, bet neatrodo, kaip jiems taip lengvai seksis, kaip kadaise sekėsi su Meksika, o vėliau su Nikaragua.

Smagu girdėti balsus, ateinančius iš Meksikos, kad ten žmonės vis garsiau pasisako už Kubos gynimą. Net ir Meksikos parlamente tokie balsai smarkiai kyla.

Jei panašūs balsai pasigirstų Argentinoje, Brazilijoje ir kitose Lotynų Amerikos respublikose, tai kitaip kalbėtų ir JAV turčiai.

—:—

Šį sekmadienį, liepos 17 d., įvyks du spaudos naudai piknikai:

Great Necke, Kasmočiūtės parke, bus "Laisvės" naudai piknikas, į kurį kviečiame visus geruosius Niujorko ir apylinkės laisviečius.

Antrasis įvyks **Detroite,** Beach Nut Grove parke. Šį pikniką rengia Detroito lietuvių pažangiosios organizacijos, taipgi spaudos naudai.

Detroitiečiai, skaitlingai dalyvaukite piknike.

Nedaug piknikų šiais laikais mes turime, tai nors tuos, kuriuos turime, privalome padaryti visapusiškai sėkmingais!

—:—

Kai šitie žodžiai rašomi, Los Angeles mieste vyksta Demokratų partijos suvažiavimas, kur bus nominuoti kandidatai prezidento ir vicepreziden to vietoms.

Atrodo, jog senatorius John Kennedy nominacijas laimės; tokia pekliškai didelė, galinga mašina už jį užsukta!..

O visgi būtų daug geriau, jei suvažiavimas nominuotų Adlai Stevensoną, daugiau patyrusį, nekarštagalvį, apdairesnį politiką.

—:—

Na, tai sekamą savaitę mūsų tautos sostinėje, Vilniuje, įvyks tos didžiulės šventės, prie kurių visa Lietuva rūpestingai, entuziastiškai ruošėsi.

Tarybų Lietuva minės savo dvidešimtmetį.

Didžiausios iškilmės įvyks liepas 21-ąją — dieną, kurią prieš dvidešimt metų Liaudies seimas padarė reikšmingiausią mūsų tautos istorijoje posūkį.

Iškilmes matys, jomis, be abejojimo, gerėsis ir apie pusė šimto JAV lietuvių ekskursantų-turistų, kurie dabar svečiuojasi savo tėvų žemėje.

Liepos 21-ąją kiekvienas Amerikos lietuvis norėtų būti Vilniuje.

—:—

Daug apie Tarybų Lietuvą pas mus, Amerikoje, buvo prirašyta — teigiamai ir neigiamai.

Dar daugiau bus prirašyta ir pripasakota apie ją ateityje.

Bet jokie neigiami rašymai neatkeis to, kas buvo padaryta 1940 m. liepos 21-ąją!

Lietuva bus tarybinė socialistinė respublika,—tai vieninte lis kelias mūsų tautai žengti priekin, siekt vis didesnių, vis stambesnių ekonominių ir kultūrinių laimėjimų.

Tie, kurie "tiešiasi", būk tarybinę santvarką Lietuvoje pašalins būsimasis karas, yra arba ligoti arba sąmoningi melagiai,—melu norį apkvailinti žmones, kad pastarieji jų nepamestų.

Lietuvos liaudis, pasakysiu atvirai, iš tokių juokus daro!

Naujas ir aštrus incidentas dėl J. Valstijų karo lėktuvo

Maskva. — Tarybų Sąjunga pasiuntė aštrią notą Jungtinėms Valstijoms. Ji sako, kad liepos 1 d. JAV bombinis lėktuvas "RB-47", atskridęs iš bazės Anglijoje, skrido TSRS teritoriniais vandenimis linkui Archangelsko.

TSRS saugos lėktuvas pasivijo jį ir įsakė sekti ir nusileisti TSRS orlaukyje. JAV lakūnai neklausė, tai tada JAV lėktuvas buvo nušautas ir du lakūnai suimti, o keturi, matomai, žuvo.

Po to TSRS premjeras Chruščiovas susišaukė virš 300 korespondentų ir sakė, kad kai kurie "JAV valdininkai provokuoja karą". Jis sakė, kad jeigu Jungtinės Valstijos nuo tokių incidentų nesusilaikys, tai įvyks karas. Jis nurodė, kad nuo 1946 metų jau dvidešimt tokių incidentų įvyko su JAV lėktuvais.

Kalbant apie Kubos respubliką Chruščiovas pakartojo pirmesnį savo pareiškimą, kad jeigu Jungtinės Valstijos militariniai puls Kubą, tai Tarybų Sąjunga gelbės kubiečiams. Chruščiovas sakė, kad 1823 m. Jungtinių Valstijų paskelbta "Monroe doktrina" dabartiniu laiku jau yra mirusi.

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos pasiuntė Tarybų Sąjungai notą, kurioje sako, kad nušautas bombinis lėktuvas nebuvęs virš tarybinių vandenų. JAV reikalauja grąžinti du lakūnus.

Bet Washingtone nu to, kad Tarybų Sąjunga negrąžins lakūnų, bet juos teis, kaip ir lakūną nušauto "U-2" lėktuvo.

Turkija ištraukia karius iš Korėjos

Ankara. — Naujoji Turkijos vyriausybė ištraukė iš Pietinės Korėjos 5,500 savo karininkų ir karių, o ten paliko tik 300.

Sakoma, kad JAV ambasadorius tarėsi su naująja turkų vyriausybe ir ragino palikti brigadą karių Korėjoje, bet turkų valdžia nesutiko, nes ji nemato reikalo ten laikyti tiek kareivių ir turėti dėl to pridedamų išlaidų.

Šiaurinė Korėja, Kinija ir kitos socialistinės šalys reikalauja, kad visos svetimųjų armijos būtų ištrauktos iš Pietinės Korėjos.

Londonas — Įvyko sprogimas laive "Esso Portsmouth", kuris atgabeno 23,-500 tonų aliejaus iš Artimųjų Rytų.

TSRS jau daug stato gyvenimui gatavų namų

Maskva. — Tarybų Sąjungoje daug gamina gatavų gyvenimo namų (prefabrikuotų). Jie pagaminami miškuose, net su stikliniais langais ir nugabenami ten, kur yra reikalingi.

Šiemet bus pagaminta 91,000 tokių gyvennamių, o paskui per metus gamins ne mažiaun 100,000. Jų jau dabar yra ištisi kvartalai Maskvos, Leningrado ir kitų didmiesčių priemiesčiuose.

Nuoma Tarybų Sąjungoje už gyvennamius darbo žmonėms labai žema. Kambarį su dviemis lovomis, gazu ir elektra gali gauti už 35 rublius, $3,50 mėnesiui.

Anglijos žmonės ir JAV karo bazės

New Yorkas. — New Jersey Standard Oil Co., pataikaudama Vakarų politikai, atsikreipė į aliejaus pervežimo laivų (tankerių) savininkus, kviečiant nerandavoti laivų Tarybų Sąjungai. Mat, TSRS gabena aliejų į Kubą.

Bet tankerių savininkai ir ekonomistai numato, kad iš šių kompanijos pastangų nieko nebus. Viena, virš 500 tankerių stovi be darbo, o tas jų savininkams neša didelių nuostolių. Kita, Tarybų Sąjunga turi apie 200 tankerių, galinčių vienu kartu vežti arti milijoną tonų, tai ji galės pristatyti sutartąjį aliejaus kiekį į Kubą.

Bristot, R. I. — Šeši žmonės sudegė iškilus gaisrui Colonial Inn viešbutyje.

Londonas. — Anglija atsisakė savo armijos dalinius siųsti į Kongo.

Nedarbas Amerikoje vėl žymiai paaugo

Washingtonas. — Birželio mėnesį bedarbių kiekis paaugo virš milijonu. Dabar mūsų šalyje yra virš 4,500,000 vyrų ir moterų be darbo. Tai pirmu kartu per daugelį metų taip žymiai nedarbas paaugo.

Jungtinių Valstijų Darbo departamentas sako, kad kiekvieneriais metais birželyje nedirbančių skaičius padidėja, nes darbo ieško mokslus baigę studentai ir kai kurie mokytojai. Bet šių metų nedirbančių kiekis visus nustebino. Darbo departamentas sako, kad birželio mėnesį iš seniau gaunančių nedarbo apdraudą kiekis sumažėjo ant 133,000.

Unijų vadai nurodo, kad tatai nereiškia, kad tie 133,-000 susirado darbus. Niekas tikrai nežino kiek jų gavo darbus, ir kiek nuimti nuo nearbo apdraudos todėl, kad jų apdraudos laikas išsibaigė.

Korespondentai praneša, kad George Meany, AFL-CIO unijų prezidentas, ir kiti Demokratų partijos rėmėjai tą faktą turės mintyje paruošdami būsimųjų prezidentinių rinkimų kampanijos platformą.

Kas atsakomingas už suirutę Konge?

Leopoldville. — Susirėmimai tarp belgų ir vietinių gyventojų baigėsi. Belgija savo karinius dalinius sutvirtino parašiutais nuleisdama padrūtinimų. Belgams pavyko beveik visus iš vietos gyventojų karius nuginkluoti, o kai kur ir policiją.

Tuo kartu iš Washingtono praneša, kad Jungtinių Valstijų kariai 24-tos divizijos, Vakarų Vokietijoj paruošti lėktuvais nešti į Kongo "daryti tvarką ir apsaugoti baltuosius nuo vietos gyventojų".

Turtingoji Katanga provincija, piet-rytų Kongo dalyje, pasiskelbė "nepriklausoma valstybe" ir atsimeta nuo Kongo. Katanga provincija labai turtinga iškasomais turtais. Vario ten pagamina 10 procentų pasaulinės gamybos, kabalto pagamina 60 procentų pasaulinės gavybos. American Freeport Sulphur Co., kuri turėjo sieros kasyklas Kuboje, tai jų netekus padidino savo fabrikus Konge. Amerikiečiai, anglai ir belgai ten turi Union Maniere Co., kuri per metus vien vario išveždavo į kitas šalis už $200,000,000.

Konga respublikos vyriausybė numato, kad Vakarų kapitalistai neleidžia jai susitvarkyti. Jie siekia suskaldyti Kongo ir turtingąsias provincijas atplėšti nuo respublikos.

Kongas didelė ir turtinga šalis. Ji užima 904,750 ketv. mylių plotą, turi apie 20,-000,000 gyventojų. Iki dabar buvo Belgijos kolonija. Katanga provincija rubežiuojasi su Britanijos ir Portugalijos kolonijomis.

Kongo respublika atsikreipė į Jungtines Tautas, kad jų įgaliavimu Afrikos nepriklausomos valstybės padėtų jai susitvarkyti, bet Vakarų stambios valstybės skuba pirm to ten pasiųsti savo karo jėgų ir šalį skaldyti.

Vėliausios žinios

Viena. — Austrijos vyriausybė atsako į JAV ir Vakarų Vokietijos protestus reikale Chruščiovo kalbų. Austrijos premjeras J. Raab sako, kad jo šalis neatsako už Chruščiovo kalbų turinį, neigi tai reikštų, kad ji su kalbų turiniu sutinka.

Tokio. — Japonijos liaudis jau privertė Kiši ir jo ministrus pasitraukti iš valdžios.

Tokio. — Kas tai sužeidė Japonijos premjerą Kišį.

New Delhi. — Assam provincijoje įvyko riaušės ir 5 žmonės užmušti. Riaušės kilo ginče kokia provincijoje turi būti oficialioji kalba.

Roma. — Mirė kardinolas Fumasoni-Biondi.

Pompton Plains, N. J. — Erie Co. traukinys išėjo iš bėgių ir užsimušė jo inžinierius ir pečkuris. Keliauninkų traukinyje nebuvo.

Londonas. — Anglijos karo specialistai ir politiniai vadai numato, kad NATO susilpnės po būsimųjų JAV prezidentinių rinkimų.

New Yorkas. —Kuba reikalauja, kad Jungtinių Tautų Saugumo Taryba svarstytų "JAV agresijos pasikėsinimus prieš Kubą".

Maskva. — Chruščiovas sako, kad dabar Tarybų Sąjunga jau turi 214,400,-000 gyventojų.

Manila. — Nukrito JAV lėktuvas su 58 žmonėmis, 56 išgelbėti.

Kubos skundas Jungtinėms Tautoms prieš JAV politiką

New Yorkas. — Kubos respublikos užsienio reikalų ministras Dr. Raul Roa įteikė Jungtinių Tautų vadovybei kaltinimą prieš Jungtinių Valstijų nusistatymą linkui Kubos ir paprašė sušaukti Saugumo Tarybos posėdį.

Dr. Raul Roa sako, kad Kubos dabartinė vyriausybė nori taikoje ir draugiškume sugyventi su visomis pasaulio šalimis, jų tarpe ir su Jungtinėmis Valstijomis. Kuba kaltina, kad JAV spauda, radijas, televizija, valdininkai, jų tarpe ir prezidentas Eisenhoweris nuo laiko, kai buvo nuversta Batistos diktatūra, užima nedraugišką poziciją linkui Kubos ir neleidžia jai savo reikalus tvarkyti.

Kuba sako, kad tokia JAV politika "sudaro pasaulinei taikai pavojų". Ir tarpe kitų kaltinimų sako, kad JAV protektuoja kubiečius kriminalistus, kurie JAV organizuojasi prieš Kubą, dažnai JAV lakūnai vairuoja lėktuvus užpuolimui ant Kubos industrinių centrų ir tt. Skunde sako, kad Saugumo Tarybai bus pateikti visi detališki įrodymai.

Mexico City. — Meksikoje simpatija Kubai auga. Buvęs prezidentas Cardenas išstojo prieš JAV politiką. Meksika ketina pristatyti Kubai aliejaus.

Leopoldville. — Pirmesni belgų pranešimai, kad jie nuginklavo vietos gyventojų karius, yra neteisingi. Mūšiai tarpe vietos karių ir belgų dar nepasibaigė.

Aliejus, tankeriai ir Tarybų Sąjunga

Londonas. — Tarybų Sąjungoje nušautas JAV "RB-47" bombinis lėktuvas buvo pakilęs iš JAV bazės Anglijoje ir ten turėjo sugrįžti. Kaip žinia, TSRS yra pareiškus, kad ji imsis veiksmų prieš tokias bazes. Todėl anglai labai susirūpino, kad jų šalis nebūtų įtraukta į karą.

Anglijos premjeras Macmillanas sakė darbiečiams, kad jis tariasi su JAV vyriausybs tų bazių reikalais.

Kodėl ištraukia U-2 lėktuvus iš Japonijos

Tokio. — Japonijos užsienio reikalų ministras Fudžijama pareiškė, kad visi Jungtinių Valstijų "U-2" lėktuvai bus ištraukti iš karinių bazių Japonijoje.

Kaip žinia, japonai masiniai demonstruodami prieš Eisenhowerio vizito planus, tuo pat kartu reikalavo, kad ir JAV "U-2" lėktuvai būtų pašalinti iš karo bazių. Ministras Fudžijama pareiškė, kad lėktuvų ištraukimas gal kiek apramins japonų mases.

Pašautas ir suimtas žmogžudys vengras

Union, N. J. — Prieš kelias dienas vengras Michael Fekecs, atbėgęs į mūsų šalį kaip "kovotojas už laisvę" p 1956 m. sukilimo, nušovė du policininkus.

Ieškantieji policininkai jį surado ir susišaudyme pašovė. Dabar darosi aišku, kad jis pereitą sausio mėnesį nužudė dar keturis žmones New Brunswicke. Fekecs dar tik keleri metai Jungtinėse Valstijose, o jau pralobęs, turėjo net tris automobilius.

Sako: Militaristai eikvoja pinigus

Washingtonas. — Illinois valstijos senatorius Paul H. Douglas sako, kad militaristai iš Pentagono eikvoja šalies pinigus.

Jis nurodo, kad jie prisipirko "atominių reaktorių", kurie nusenę, niekas daugiau, kaip tik "džionkai". Iš Japonijos jie pirko karo lėktuvams dalių, už kurias mokėjo šešis kartus daugiau, negu jų tikroji kaina.

Jis nurodo, kad militaristai pirko sukamų raktų ("wrenches") mokėdami po $29 už vieną, kuomet tokius pat raktus automobilių dalių krautuvėje galima gauti po $3.89.

Ekstra

LOS ANGELES, CALIF. —Demokratų partijos konvencija nominavo senatorių John Kennedy kandidatu į JAV prezidentus. Jis laimėjo kandidatūrą pirmuose balsavimuose gaudamas 761 balsą. Kennedy yra 43 metų amžiaus, stambus multimilijonierius.

New Yorkas. — Jungtinių Tautų Saugumo Taryba svarsto Kongo respublikos reikalus.

Maskva. — Tarybų Sąjunga pareikalavo, kad Jungtinių Tautų Saugumo Taryba apsvarstytų JAV lėktuvo "RB-47" incidentą.

Newport, R. I. — Prezidentas Eisenhoweris sutiko, kad Jungtinių Tautų Saugumo Taryba apsvarstytų "RB-47" bomberio incidentą.

Maskva. — Tarybų Sąjunga reikalauja, kad Belgijos armijos daliniai tuojau pasitrauktų iš Kongo respublikos.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Laiminga pradžia

PIRMOJI ŠIŲ METŲ Amerikos lietuvių ekskursija jau vieši Tarybų Lietuvoje. Ji buvo iškilmingai, šiltai, gražiai sutikta Vilniuje. Pavažinėjus po Lietuvą plačiau, ji dalyvaus Tarybų Lietuvos dvidešimtmečio atžymėjimo iškilmėse Vilniuje. Mes stengsimės apie tai "Laisvės" skaitytojus kuo plačiausiai informuoti. Mes žinome, kad ne tik tie, kurių artimieji išvyko su ekskursija, bet visi mūsų skaitytojai giliausiai domisi mūsų senosios tėvynės gyvenimu ir kūryba.

Sugrįžę ekskursantai, suprantama, žodžiu mums perduos savo įgytus įspūdžius bei patyrimus Lietuvoje.

Atsiminkime, kad pabaigoje šio mėnesio išvyks kita ekskursantų grupė, paskui seks dar viena. Tuo džiaugiasi kiekvienas susipratęs lietuvis.

Monroe doktrina ir revoliucinė Kuba

ŠIANDIEN KOMERCINĖJE SPAUDOJE dažnai mums minima taip vadinama "Monroe doktrina". Ją reikėsią pritaikyti dabartinei Kubai, jei pastaroji nesusivaldysianti ir neliausianti "flirtavus" su komunizmu. Girdi, Jungtinės Amerikos Valstijos negalinčios leisti, pagal tą doktriną, komunizmui įkelti koją į bile kurį kraštą Lotynų Amerikoje.

Bet ko vertas šis kėlimas iš numirusių beveik šimto keturiasdešimt metų senumo doktrinos ir bandymas ją pritaikyti šių dienų situacijai? Kas per viena toji doktrina ir kaip ji atsirado? Istorja jos tokia: Pradžioje 19-tojo šimtmečio Ispanijos kolonijos Amerikoje sukilo ir pasiskelbė nepriklausomomis respublikomis. Europos monarchiškos valdžios susitarė padėti Ispanijai jėga atsteigti savo kolonijas. Jungtinių Valstijų prezidentas James Monroe 1823 m. gruodžio 2 dieną išleido pareiškimą, kuriame jis pasakė, kad Jungtinės Valstijos ateityje skaitys pažeidimu jų interesų europinių valstybių bandymus atsteigti savo kolonijas Amerikoje. Vadinasi, Jungtinės Valstijos netoleruos tokio bandymo.

Viena, tai nebuvo jokia sutartis su niekuo. Tai buvo tik šios šalies patvarkymas, pasiėmimas "globon" Centrinės ir Pietinės Amerikos respublikų. Antra, ką bendro šiandien turi Kubos žmonių nuvertimas batistinės diktatūros ir bandymas tvarkyti savo reikalus taip, kaip jiems patinka, su 1823 m. situacija? Ogi nieko. Juk niekas šiandien nė nesapnuoja apie pavertimą Kubos kolonija.

Plačiai yra minima ir 1957 metų sutartis. Toje sutartyje jau pasakyta, kad abiejų Amerikų kraštai pasižada neįsileisti komunizmo. Kaip žinia, šią sutartį pasirašė ir Kubos diktatorius Batista. Girdi, Batistos pasižadėjimas galioja ir dėl Fidel Castro.

Čia irgi, viena, niekas iš lauko pusės ginklais nesikėsina į Kubą atnešti komunizmą, antra—1957 metų sutartis, jei pagal ją kas nors pasiimtų teisę diktuoti, kokia socialinė santvarka turi viešpatauti Meksikoje, Kuboje, arba Jungtinėse Valstijose, yra griežtai priešinga Jungtinių Tautų čarteriui. Jungtinės Tautos įkurtos tuo pagrindu, kad draudžiama yra vienam kraštui arba grupei kraštų kištis į vidinius kitų kraštų reikalus.

Kubos, Meksikos, Argentinos, arba Jungtinių Valstijų žmonės turi pilniausią teisę pasirinkti tokią santvarką, kokia jiems patinka. Juk taip yra pasakyta ir Jungtinių Valstijų Nepriklausomybės deklaracijoje. Todėl šiandien kiekvienas blaivaus proto amerikietis žino, jog nei pagal 1823 metų Monroe doktriną, nei pagal 1957 metų sutartį įsikišimo į Kubos reikalus netoleruotų pasaulinė opinija. Kaip ji griežtai pasipriešino 1958 metais Britanijai, Francūzijai ir Izraeliui jėga padiktuoti Egiptui, kaip jis turėtų tvarkyti savo reikalus, taip šiandien ji sukiltų prieš mūsų šalies kėsinimąsi ant Kubos gyvybės. Tikėkime, kad mūsų vyriausybė pasimokė iš britų ir francūzų klaidos ir jos nepadarys ryšium su Kuba. Atsiminkime, kad į Egipto reikalus kišimąsi pasmerkė ir Jungtinės Valstijos.

Britai ir francūzai irgi savo žygį bandė pateisinti visokiomis "doktrinomis". Jie irgi bandė įtikinti, kad paėmimas Suezo kanalo į savo rankas ir kitų stambių Britanijos ir Francūzijos nuosavybių Egipte pilnai pateisina pasiuntimą jėgos į Egiptą. Bet tai agresijai griežtai ginklu pasipriešino Egiptas, o jam pagalbon atėjo beveik visas pasaulis.

Nereikia nė sakyti, jog siūlomai agresijai prieš Kubą dar atkakliau pasipriešintų Kubos žmonės. Kaip dabar jau aišku, jiems pagalbon ateitų ne tik Tarybų Sąjunga, bet visos socialistinės šalys, taip pat visos Azijos ir Afrikos šalys. Dar nėra žinios, ką pasakytų ir tos pačios Lotynų Amerikos respublikos, kurios 1957 m. pasirašė minėtą sutartį. Galimas daiktas, kad didelė jų dauguma nepritartų tokiam Jungtinių Valstijų žygiui. Kolumnistė Higgins parsergsti nuo tokio pavojaus. Ji sako: tiesa, visoje eilėje Lotynų Amerikos respublikų reakcinės valdžios labai norėtų matyti Kubos revoliucinę valdžią nuverstą, bet jos bijo savo liaudies. Toje liaudyje, girdi, Fidel Castro yra herojus. Jos irgi kencia kaip tik nuo tų pačių skriaudų, prieš kuriąs sukilo ir kovoja Kubos liaudis. Jeigu tos valdžios viešai ir nepasmerktų Amerikos ginkluoto kišimosi į Kubos reikalus, jos nedrįstų viešai tokį žygį užgirti. Labai galimas daiktas, kad ginkluotas užpuolimas ant Kubos ne vienoje Lotynų Amerikos respublikoje iššauktų liaudies sukilimą prieš savo valdžias.

Dar galima pridurti, kad nors mūsų komercinė spauda visokias provokacijas prasimano apie dabartinę Kubos vyriausybę, jai iki šiol nepavyko sukurti masinę isteriją prieš Kubą. Eisenhowerio žygis prieš Kubą turėtų dar mažiau žmonėse pritarimo už Trumano pasiuntimą Amerikos armijos į Korėją. Apie tai negali būti jokios abejonės.

Kas ką rašo ir sako

"AŠ LIEKU OPTIMISTAS..."

Įžymusis pažangietis Amerikos rašytojas F. Bonoskis (Baranauskas) parašė laišką Vilniaus "Tiesai". Jame randame nemažai gerai pagrįstos kritikos mūsų šalies politikai. Tarp kitko, rašytojas Bonoskis sako:

Amerikos liaudis nebijo taikaus sambūvio ir dviejų skirtingų socialinių sistemų varžybų. Kad ir kaip šios varžybos baigtųsi, ji gali tik laimėti. Tačiau Amerikos valdantieji sluoksniai baisiai bijo tokių varžybų pasekmių. Jie jau turėjo didžiulių pelnų iš šaltojo karo, kuris tęsiasi ilgiau kaip dešimtmetį, ir nemato pagrindo, kodėl ši pelninga padėtis neturėtų tęstis be galo.

Jie mėgina įvaryti paniką Amerikos liaudžiai, ypatingai darbininkams, teigdami, kad jeigu bus taika ir bus sumažinta karo produkcija, tai smarkiai padidės nedarbas. Bet pats Chruščiovas nurodė, kad yra išeitis šioje Amerikos biznierių dilemoje: jeigu jie vietoj karo produkcijos pradės gaminti produkciją tarptautinei prekybai, visų pirma patenkinti dideliems socialistinio pasaulio poreikiams, nebus aštrios ir katastrofiškos depresijos perkėlus karo produkciją į taikos produkcijos vėžes.

Ši taikios prekybos ir taikaus sambūvio politikos idėja vis labiau plinta Amerikos liaudyje. Su šia politika susijusi viltis, kad bus išsaugota taika. Nepriklausomai nuo to, kiek kartų gali kristi ar kilti kovos temperatūra artimiausioje ateityje, faktas lieka faktu, kad liaudžiai, kaip visumai, o taip pat didelėms amerikičio biznio grupėms taikos politika yra vienintelė galima alternatyva.

Nedidelė saujelė žmonių, kaip kad Rokfeleriai, kurie gyvena karu ir gandais apie karą, turės būti, kaip savo laiku viena proga pasakė prezidentas Ruzveltas, "karantinuoti". Viena politika sužlugo. Protingi žmonės ieškos kitos politikos.

Aš lieku opitmistas. Bus kitas viršūnių pasitarimas po aštuonių ar dešimt mėnesių, ir jis vyks visiškai naujoje nuotaikoje, su visiškai kitomis išdavomis.

FABRIKANTŲ TALKA REPUBLIKONAMS

Savaitraščio "National Guardian" korespondentas patiekia įdomių davinių iš Detroito. Jo nuomonė esanti nuomonė United Auto Workers unijos prezidento Walter Reuther.

Unijos prezidentas teigia, kad automobilių pramonės magnatai esą susitarę padėti respublikonams rinkimus laimėti. Jie ateinančiais mėnesiais smarkiai pakelsią gamybą. Gi pakilusi automobilių gamyba teigiamai atsilieps į visą pramonę. Todėl susidarys įspūdis, kad respublikonų valdžia mums davė gerovę. O būtų neišmintinga, pasakys vidutinis pilietis, išmesti iš valdžios tą partiją, kuri mums davė pramoninę gerovę!

Tuo tarpu dar ir šiandien randasi 1,036,000 šių metų gamybos automobilių neparduotų. Naudotų gi mašinų užversti visi kampai. Unijos prezidentas Reuther bijo, kad toks išpūtimas automobilių gamybos spalio ir lapkričio mėnesiais baigsis didžiausiu gamybos nukritimu 1961 metų pradžioje. Bet, girdi, tada jau bus po rinkimų, tai tiems, kurie vairuoja kraštą, nebebus svarbu.

Automobilistų unijai yra kuo susirūpinti. Jos narystė drastiškai krinta žemyn. "National Guardian" paduoda tokius faktus: 1957 metais United Auto Workers unija didžiavosi turinti 1,550,000 duokles mokančių narių. Pereitais metais unijos konvencijoje iždininkas Emil Mazey jau turėjo raportuoti tiktai 1,220,000 narių. Kaip dabar unijos narystė stovi? Spėjama , kad šiuo tarpu toji didžiulė unija teturi 1,000,000 narių. Jei tas skaičius pasirodytų teisingas, tai United Auto Workers unijos smukimas yra pavojingas.

PAMINKLAS V. KAPSUKUI

Savaitraštis "Literatūra ir menas" praneša:

Naujos skulptūros, drobės, grafikos kūriniai — tai vis vertingos mūsų dailininkų dovanos Tarybų Lietuvos dvidešimtmečiui. Puikią dovaną jubiliejui paruošė ir žinomas mūsų skulptorius Petras Vaivada — jis baigė kurti paminklo įžymiajam revovliucionieriui, pirmosios Tarybinės vyriausybės Lietuvoje vadovui Vincui Mickevičiui-Kapsukui figūrą. Ši monumentali keturių metrų aukščio statula atliedinta iš bronzos, iškils ant granitinio pjedestalo Vilniuje priešais Dailės muziejų.

Paminklo vietoje jau prasidėjo darbai. Skamba plaktukų ir kaltų dūžiai — tai paminklo statytojai dailina granito plokštes, kurios sudarys paminklo pamatą.

TOKIA POLITIKA TURĖS "ATSIRŪGTI"

Tokios nuomonės yra pažangiečių anglų kalba savaitraštis "The Worker" apie Kongreso ir vyriausybės politiką linkui Kubos. Kongreso nutarimas suteikti prezidentui galią kirsti Kubai ekonominiu įrankiu yra pavojingas žygis. Laikraštis mano, kad tasai žygis gali mūsų vyriausybei atsirūgti labai neskaniai.

"Kubos žmonės ir jų valdžia nepasiduos", sako "The Worker". "Cukraus darbininkų unija jau ragina valdžią tuoj nacionalizuoti Amerikos kapitalui priklausančius 37 cukraus fabrikus. Visa Kuba susivienijo už valdžios paėmimą į savo rankas užsienio interesų kontroliuojamų žibalo (aliejaus) valyklų. Panašaus kubiečių patriotinio atsiliepimo susilauks Kubos vyriausybės pasimojimas atmušti Amerikos valdžios žygį ir cukraus reikale."

Laikraštis pataria amerikiečiams netylėti. Jie privalo reikalauti, kad mūsų vyriausybė liautųsi puolus Kubą ekonominiai ir politiniai. Neturi būti intervencijos į Kubą! Už taikų ir draugišką sugyvenimą su Kuba!

ALDLD REIKALAI

Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komiteto pirmininkės K. Petrikienės raportas suvažiavimui liepos 3 d., 1960 m., Philadelphijos mieste

Brangūs suvažiavimo dalyviai! Sprendžiu, kad dauguma čionai atvykusiųjų esame LLD nariais nuo pat draugijos suorganizavimo. Gerai prisimenu, kaip jaunas, energingas visuomenininkas Leonas Pruseika ragino mus sutverti LLD kuopą New Yorko mieste. Tai buvo 45 metai atgal. Tada visi buvome jauni, pilni ryžto, energijos. Gražu, kad atvykome į šį suvažiavimą dar vis tokie pat entuziastai linkui savo draugijos, kokiais buvome 45 metai atgal. Skirtumas tik tame, kad dabar turim ilgų metų gražaus patyrimo, gausių prisiminimų.

Yra daug draugijų išgyvenusių po 45 metų ir daugiau. Bet daugumoje tokios draugijos yra savišalpos, jų veikimas remiasi biznio pagrindu, kuomet LLD, kaipo kultūrinės draugijos, darbai ir sekmė priklauso tiktai nuo mūsų ideališko pasiaukojimo. Per visą LLD ilgų metų aktyvą, vadovybėje ir kuopose, visada buvo harmonija, draugiškumas, pagarbos jausmas būti LLD nariu.

Nuo pat LLD suorganizavimo, jos Centro valdyba, vėliau, išimant Centro sekretorių, dirbo be jokio atlyginimo. Apskričių ir kuopų valdybos taipgi per 45 metus lietuviškuose dirvonuose, su knyga, su žurnalu ir organizacijoje gyvu žodžiu, daug kam nušvietė kelią į skaistesnį rytojų. Pažangūs inteligentai LLD eilėse savo patyrimais ir žinojimu nuoširdžiai dalijosi su draugijos nariais; juos mokė-lavino, negailėjo savo laiko ir energijos. Tokius inteligentus draugijos nariai gerbė, visuomet buvo jiems dėkingi už vertingus patarimus. Kožną naują knygą ir žurnalo leidinį LLD nariai sutinka su didele pagarba. Apvaikščiojant 45 met. sukaktį, džiaugiamės, kad tame laikotarpyje LLD jau išleido ir nariams išdalijo 64 knygas. Tai didelis nuopelnas lietuvių išeivijos gerovei.

Būtų galima plačiai analizuoti 45 m. atliktų darbų svarbą, bet ne mūsų tikslas gilintis į praeitį, kuomet dar tiek daug matom priekyje. Suvykome čionai ieškoti priemonių, kaip L. L.D. veiklą plačiau praplėsti, daugiau narių įrašyti į draugijos eiles. Agitacija žodžiu už LLD paskutiniais metais kaip ir sulėtėjo, nekurie mano, kad viešose sueigose agitacija kaip ir atgyvenęs reikalas, būk tai kalbų niekas nenori klausyt. Net parengimai bandomi ruošti būk tai "bešališkoje" formoje — tik publikos patenkinimui, finansų sukėlimui. Kaip kur pinigų sukelta, bet narių neįtraukta į draugijos eiles, nes nededama pastangų supažindinti publiką su LLD tikslais.

Tiesa, gyvenimas ryškiai pasikeitė, daug narių yra pasitraukę iš gyvųjų tarpo; nekuriose kolonijose lietuvių skaičius suretėjęs, veiklai ribos žymiai pasiaurėjo, bet yra vietų, kur pasireiškia per daug pesimizmo. Buvę veikėjai, gerai išsilavinę draugai bei draugės pradeda skųstis senatvės nuobodžiu, išmetinėja, kad jų kolonijoje viskas aprimo, pasigenda jie visuomeniškų sueigų. Tokie patys grimsta į gyvenimo apatiją ir kitiems tai siūlo. Tai neleistinas sąmoningų draugų savęs moralinis naikinimas.

Tenka išgirsti ir tai, būk delei LLD narių senesnio amžiaus, tolimesnis knygų leidimas darosi abejingu. Tame turim rimtai, platesniu regračiu apsidairyti.

Mūsų gyvenimo sąlygos, tiesa, žymiai pasikeitę. Kada LLD organizavosi, visi draugijos nariai buvom jauni, dirbanti kasdieniniuose užsiėmimuose. Darbo sąlygos taip pat buvo skirtingos, liuoslaikio turėjom mažiau, gilesniam prasilavinimui reikėjo ryžto, disciplinos. Dabar lietuviškai knygai atėjo labai gražios prošvaistės. Niekada lietuvių tautos istorijoje nebuvo taip lengvai ir taip plačiai knyga pasiekiama, kaip dabar yra.

Praeitame LLD suvažiavime buvo nutarta užmegsti platesnius kultūrinius ryšius su Lietuva. Pasimota pasiųsti į Lietuvą ekskursiją. Tai įvykinta labai sėkmingai. 1959 m. nuvyko į Lietuvą 40 asmenų, tenai plačiai susipažino su naujai atbudavojamu gyvenimu ir sugrįžę atgal, gyvu žodžiu ir dokumentaliais įrodymais supažindino dar abejojančius, su dabartiniu gyvenimu Lietuvoj. Ypač Dr. Jonas Stanislovaitis ir jo žmona Kristina gausiai padarytomis Lietuvoje nuotraukomis ir gyvu žodžiu, įrodė didelius Lietuvoje šalies atbudavojimo atsiekimus.

Keliose vietose reakciniai elementai bandė trukdyti žmonėms pamatyt Stanislovaičių rodomas nuotraukas apie Lietuvą. Bet jų piktos pastangos buvo veltui. Dori žmonės nori išgirsti tiesą apie savo gimtąją šalį, gi aktualės nuotraukos kalba už save.

Labai džiugu pranešti suvažiavimui, kad šią vasarą vyks į Lietuvą net trys ekskursijos. Viso suviršimtas asmenų.

Kitas kultūrinio bendradarbiavimo žygis su Lietuva, tai parodymas Lietuvoje gamintų filmų. Žiūrovai visur džiaugiasi, kad pasiekta Lietuvoje tokia aukšta technika filmų gamyboje. Taipgi mums gera, kad LLD sekretorius pasiruošė filmų parodymui.

Praeitame suvažiavime buvo nutarta rinkti istorinę medžiagą iš Amerikos lietuvių veikimo. Pakartotinai spaudoje buvo raginami veikėjai rašyti iš savo patyrimų. Didesnėse lietuvių kolonijose įvyko platesni visuomenininkų pasitarimai, pasiskirta darbais. Nemažas skaičius veikėjų jau parašė. Iš didžiųjų kolonijų, kaip tai iš Chicagos, Brooklyno, Bostono, taipgi iš stambiosios pramonės centrų: plieno, anglies, audinyčių dar per mažai rašyta. Daug tose pramonės šakose dirbo lietuvių, aktyviai dalyvavo kovoše už unijas, ne vienas yra žuvęs tose kovose.

Rašiniai "Iš atsiminimų" daugumoje per daug ištęsti; neganėtinai koncentruojama svarba tiktai žymesniems įvykiams.

Problema su istorijos rašymu tame, kad giliau prasilavinę visuomenininkai iki šiol dar mažai ėmėsi to darbo. Perdaug jie yra apversti visokiais darbais. Iš patiektų dokumentų istorijos rašėjai išrankios tinkamą medžiagą.

Bėgyje paskutinių poros metų LLD eilėse jokių žymesnių sukrėtimų nepasireiškė. Centro narių tarpe, taip ir kuopose, jokių nesusipratimų nebuvo. Draugiškoje nuotaikoje, sulig išgalės, visur pasitariama. Dėlei paskutinių dviejų metų išleistų knygų — Dr. J. J. Kaškiaučiaus "Iš atsiminimų" ir Rojaus Mizaros "Algio Lumbio nuotykiai" — narių eilėse jokių priekaištų nepasireiškė.

Mūsų santykiai su Lietuvos žmonėmis yra nuoširdūs; visur esam pasiryžę vieni kitiems kuomi tik galime pagelbėti. Pavyzdžiui, galiu imti Lietuvos draugų prašymą tūlų, seniai Amerikoje išleistų knygų. Paskelbus spaudoje pageidaujamų knygų sąrašą, atsiliepimas buvo jaudrus.

Rūpindamiesi šiam suvažiavimui, spaudoje buvo kaltinama, kad stoka agitacijos už LLD., už tai kaltinama Centro valdyba. Kaipo Draugijos pirmininkė, tokį kaltinimą turiu draugiškai priimti. Visi mes sutiksime, kad maža spėkų. Daug draugų, vaidinusių svarbią užduotį LLD eilėse, gyvenimo priblokšti, negali aktyviai prisidėt išpildymui esamų spragų. Kad dabar turėtume pasiduoti pesimizmui, toli nuo to. LLD darbui dirva dar plati. Gyvenimo įvykiai byloja už mūsų idėjas, už žmonijos geresnį rytojų. Per 45 m. LLD nešė darbo žmonių solidarumo vėliavą, negalime pasiduoti jokiai stagnacijai. Imkime pavyzdį iš L.L.D. organizatoriaus Leono Pruseikos, kurio sveikata apgailėtinai yra pašlijus. Kad ir sunkiose gyvenimo dienose, Pruseika vis rūpinasi LLD reikalais; jis daro pastabas, duoda LLD veikėjams įvairius pasiūlymus draugijos stiprinimui. Brangindami Leono pavyzdį: kolektyviai ar paskirai, stiprinkime LLD eiles.

Leopoldville. —Kongo respublikos vyriausybė pavarė belgą generolą Jansseną ir karininkus iš armijos komandos. Bet generolas ir karininkai vilkino pasitraukimą. Tada kariai paskelbė sukilimą. Respublikos vyriausybė pakeičia belgus komandierius iš vietos gyventojų komandieriais.

Vietos gyventojai negrai sukilo prieš europiečius. Belgų armijos daliniai šaudo į vietos gyventojus. Yra apie 30 užmuštų.

Darbininkų sveikata

SISTEMINGA KŪNO KULTŪRA

Raumenų mankštinimas tai toks svarbus sveikatos dėsnis, kad Tarybų Sąjungos šalyse jis praktikuojamas *nuo pat mažens*. Net ir kūdikius vaikų darželiuose bei lopšeliuose auklės pradeda iš lengvėlio pratinti raumenukų mankštos. Paduoda mažyčiui pirštą, kūdikis jį suima ir laiko, o auklė iš lengvo kelia ranką ir net truputį pakelia vaikiuko petukus. Taipo pat ir kitą kūdikio rankutę ir petukus kilsteli. Šitokią gimnastikėlę pakartoja dažnai kasdien. Ir kūdikis pripranta, vis stipriau ir ilgiau laiko suėmęs auklės pirštą ir aukščiau pakyla viršun. Matyt, mažiukui tokia pratyba patinka, jis net šypsosi. Raumenukai eina stipryn ir visas kūnelis darosi stipresnis, stamantresnis.

Auklės ir slaugės ir toliau lavina vaikiukų organizmą. Pasiekę mokyklinio amžiaus, vaikai jau laiko regulingus gimnastikos pratimus, taipgi maršuoja, bėgioja, lenktynių bėga. Paaugliai ir jaunuoliai dar tikslesnę gimnastiką varo ir tuo būdu įgyja darnią figūrą ir fizinį patvarumą. **Mens saną in corpore sano** — sveikame kūne sveikas ir protas.

Negerai daro tie jaunuoliai, kurie, baigę mokyklas, apleidžia gimnastiką. Taipo pat ir suaugę ir pagyvenę žmonės. Daugelis iš jūsų, mielos draugės ir draugai, gal irgi esate nusikaltę prieš gamtą. Tai niekad nėra pervėlu susitaikyti su gamta, su jos fizinės kultūros reikalavimu. Kietai ir griežtai nusispręskite dabar, tučtuojau. Iš pirmo lengviau ir trumpiau, bet kasdien vis palaipsniui didinkite mankštynes, ilginkite ir greitinkite pasivaikščiojimus. Užtikrinu — jausitės budresni ir stipresni. Nebe taip greit užduosite nuo greito ėjimo, net ir nuo pabėgėjimo. O tai bus jums didžiulis pliusas — ir širdžiai, raumenims ir visam organizmui, net ir protui. Atmintis bus skaidresnė, balsas skaidresnis, nuotaika ir savijauta malonesnė.

Gyvenimas bus jums įdomesnis ir visos pajautos jaunesnės. Aišku, tvirtesnė bus ir jūsų valia—gal net iki to laipsnio, kad pamesite rūkymą ir kur kas mažiau gersite. Tada jau galite pasitikėti savimi, įgausite orumo ir žmoniško vertingumo. Ir galite tada drąsiai ir patvariai žingsniuoti pirmyn plačios pažangos vieškeliu, nebodami piktanaudžių priešų, jausdami savo pranašumą, savo vietą bendruomenėj.

J. J. Kaškiaučius MD

Londonas. — Sulaukęs 85 metų amžiaus mirė artistas Arthur Wontner.

Tymsterių unijos prez. Hoffa pas New Jersey vištų farmerius

Tymsterių unijos prezidentas James R. Hoffa pereitą savaitę, Lakewood, N. J., New Livingston viešbutyje kalbėjo 1,000 centralinės N. J. dalies farmeriam, kurie užlaiko vištas ir verčiasi kiaušinių pardavimo bizniu.

Toj dalyj buvo 1,700 farmų. Bet per pastaruosius šešis metus apie 500 farmerių išėjo iš biznio, negalėjo išsilaikyti. Priežastis esanti ta, kad vištų maistas esąs brangus ir pastovus kaina, kuomet kiaušinių marketas nėra pastovus. Jei kiaušinių markete yra pareikalavimas, tai farmeriai gauna neblogą kainą. O kuomet pareikalavimo nėra, tai jie su savo produktais nežino ką daryti ir kur dėti.

Hoffa išsireiškė, kad kiaušinių produkcija turėtų būti legislaturos sutvarkyta — taip, kaip yra sutvarkyti kiti farmų produktai. Farmeriai skundžiasi, kad daug atsitikimų būna, kad už savo produktus jie gauna mažesnę kainą, negu kainuoja jų pagaminimas.

Hoffa sako, kad jis nebandys nustatyti kiaušinių kainą. Nes jis nesąs ekspertas tame biznyje. Bet aš žinau apie organizaciją, girdi, kurios reikėtų vištų farmeriams. Dabar, girdi, jūs esate pakrikę, be vienybės, be susitarimo. Kuomet turėsite organizaciją, tymsteriai jus parems organizacijiniai ir priduos jums moralinės ir materialinės spėkos ir padės jums kaip Trentone, taip pat ir Washingtone.

Buvo užklaustas, kas jį kvietė į Lokewood? Atsakymas buvo, kad jį kvietė 8 narių Lakewoodo apylinkės farmerių komitetas. Kuomet kitos unijos atsisakė jų pakvietimą priimti, tai Tymsteriai nutarė juos patenkinti, atsakė Hoffa.

New Yorko ir N. J. vištų farmeriai patenkina 25% pareikalavimą kiaušinių Metropolitano apielinkėje.

Ignas

JAV miškai ir jų gaisrai

Jungtinės Valstijos turtingos miškais. Miškai užima 188,000,000 akrų plotą.

Bet nelaimė ta, kad kiekvieneriais metais gaisrai labai daug žalos padaro miškams. 1957 metais buvo 83,-392 miškų gaisrai, o 1958 metais jau net 97,910 gaisrų, kurių laiku išdegė 3,-280,000 akrų miško plotas.

1958 m. gaisrų buvo apie 13,000 nuo paliktų miške degančių ugnių, apie 14,000 nuo cigarečių, virš 10,000 nuo žaibo, virš 2,500 nuo pravažiuojančių garvežių, o kiti dėl kitokių priežasčių.

ĮVAIRUMAI

KEISČIAUSIAS EŽERAS PASAULYJE

Vakarinėje JAV dalyje telkšo Didysis Druskos ežeras (Great Salt Lake). Jis turi apie 120 km ilgio ir apie 80 km pločio. Tai savotiškas ežeras, į kurį panašių nėra pasaulyje. Iš visų pusių ežerą juosia kalnų grandinės, kurių šlaitai pridengti storos nuobridų ir uolienų dūlėsių dangos. Jokio žalumo, jokių gyvybės žymių tuose kalnuose nematyti. Kalnai tarsi rusvai pilka siena juosia ežerą. Pats jo pakraštys akinančiai baltas, nes čia ežero bangos suskalauja baltutėlę druską.

Šis ežeras yra skurdi liekana didžiulio ežero, kuris čia telkšojo geologinėje praeityje. Vietovę supančiuose kalnuose yra keletas buvusio ežero terasių. Aukščiausia jų yra apie 100 m aukščiau dabartinio vandens lygio.

Ežero vandenyje yra apie 25 proc. druskų. Jos supilautos tekančio vandens iš irstančių uolienų. Seklesnėse vietose ir šiuo metu kasmet iš vandens savaime iškrinta dideli druskų kiekiai. Dėl didelio druskingumo ežero vanduo yra žymiai "kietesnis" už jūros vandenį. Žmogus, net ir norėdamas, negalėtų pasinerti šiame ežere. O prisirišęs prie kojų 5 kg svorį, jis plūduriuotų kaip plūdė pasinėręs iki pažastų, bet nenuskęstų. Šokti į šį vandenį iš didesnio aukščio nepatartina, nes galima susilaužyti ranką ar kojį. Tokių atvejų čia jau yra buvę. Dėl didelio druskingumo ežero bangos irgi "sunkesnės" ir žymiai smarkiau gožta, ardydamos krantus. Pačiame ežere gyvybės beveik nėra, neskaitant mažyčių vėžiagyvių, sugebančių gyventi šiame sūryme. Žmogus, pasinėręs į šio ežero vandenį, tuojau padengiamas žvilgančios plėvės. Plaukioti irgi sunku, nes tam kliudo didelis vandens klampumas.

Didysis Druskos ežeras vilioja turistus. Ežero pakrantėse yra nedidelių miestelių, kuriuose daugiausia įsikūrusios turizmo bazės. Ežerą kerta estakadinis geležinkelis. Ežerą supančios lygumos jau seniai tapo mėgiamiausia automobilistų arena, nes jų paviršius kietas kaip betonas. Kasmet iš šio ežero pakrančių išvežama 100,000 tonų druskos. Pastaraisiais metais vandens lygis dar labiau nuslūgo, nes sumažėjo į jį įtekančių upių vandens kiekis. Mat dalis to vandens panaudota laukams drėkinti.

300,000 METŲ

Kinijoje, Huanduro provincijoje, Mabo valsčiaus valstiečiai, rinkdami dumblą laukams trėšti, vienoje oloje aptiko daugelio gyvūnų suakmenėjusias liekanas, taip pat ir senovinio žmogaus kaukolę. Specialistų nuomone, šis žmogus, pavadintas "mabo žmogumi", gyveno maždaug prieš 300,000 metų. Senovinio žmogaus liekanos buvo surastos ir Huansi provincijoje, Liunczian apskrityje. Čia buvo rastos suakmenėjusios kaukolė ir galūnės. Archeologų nuomone, "liunczian žmogus" gyveno prieš 150,000 metų.

KIAULPIENĖS — VAISTAS IR MAISTAS

Geltonus kiaulpienių žiedus galima visur pamatyti: pievose, sodybose, pakelėse. Bet gal ne visi žino, kad ši nereikli gėlė yra vaistingas ir maistinis augalas. Jo šaknys naudojamos kaip priemonė, sukelianti apetitą bei pagerinanti virškinamųjų organų veiklą. Kartais kiaulpienių šaknų preparatai prirašomi sergantiems kepenų ligomis, o lapus galima naudoti kaip salotas. Tik prieš vartojimą juos reikia pusvalandį pamirkyti sūriame vandenyje.

Maskva. — Dvidešimt penkių Amerikos artistų piešiniai bus išstatyti parodai Maskvoje.

MIKROMEGAS

Žiūrint pro mano akinius

PASKUTINĖS MIŠIOS

Vilniaus Valstybinė grožinės literatūros leidykla šiemet išleido buvusio kunigo *Jono Ragausko* memuarų tomą. Tai gana įdomi kunigo nueito etapo odisėja ir patraukliai parašyta. J. Ragausko autobiografija tai nėra vien sausų atsiminimų rinkinys, bet ir geras beletristinės literatūros kūrinys. Tuoj matyt, kad J. Ragauskas yra pirmaeilis lyrikas. Netekdami Ragausko, Lietuvos klerikalai nustojo ne tik sąžiningo kunigo, bet ir gabaus rašytojo. J. Ragausko memuarai primena kito žymaus ekskunigo atsiminimus — V. Mykolaičio-Putino "Altorių šešėly"; juose nemaža bendrų bruožų ir tolygių išvadų.

Po trylikos metų kunigavimo J. Ragauskas priėjo išvados, kad jis pasirinko klaidingą savo gyvenimo kelią ir todėl nenori ilgiau apgaudinėti tikinčiųjų ir pats savęs. Jis, atlaikęs paskutiniąsias mišias, atsikreipęs nuo altoriaus į žmones tvirtu balsu ištarė baigiamuosius maldos žodžius: "*Ite, missa est*" (Eikite, mišios baigtos). Šia jam labai reikšminga bei lemtinga fraze jis pavadino ir savo knygą, nes simboliškai ji reiškia ir jo kunigavimo finalą.

J. Ragauskas nėra vien tik paprastas ekskunigas, kurių yra nemaža. Baigęs Kauno universitetą, jis stojo į kunigų seminariją. Ją baigęs, jis porą metų kunigavo Gulbinėnuose, iš ten nukeltas į Kupiškėnų progimnaziją dvasios vadu, o praeitojo karo metu — paskirtas Panevėžio berniukų gimnazijos kapelionu. Grįžus 1944 m. Lietuvon tarybinei vyriausybei ir panaikinus mokyklose kapelionus, vyskūpas J. Ragauską paskyrė į Kauno Tarpdiecezinę kunigų seminariją dvasios tėvo pareigoms. Iš tų pareigų dvasinė vyresnybė jį pakėlė į kosmologijos profesorius, nes prohitleriniams seminarijos profesoriams pabėgus į Vokietiją, pristigo dėstytojų. Seminarijoje jis ištarnavo keturis metus, t. y.—kol metė kunigystę.

Apie savo vaikystės metus J. Ragauskas pasakoja lyriškai, bet gana trumpai. Jis nenori skaitytojo' varginti sentimentaliom detalėm, kurios gali būti įdomios tik pačiam autoriui. Jis gyvai ir jautriai prisimena lakios jaunystės dienas, tas neužmirštinas vasaros naktis, kai svajonių sparnai jauną žmogų neša į erdvę

"Kieno akys niekada netvino džiaugsmo ašaromis, žiūrėdamos į pirmąją pavasario žibutę, kieno galva niekada nesvaigo nuo sužaliavusių berželių kvapo, kas niekad neklajojo šiltomis vasaros mėnesių naktimis po miglos šydu apgaubtus laukus, kas svajonių sparnais niekad neskrido į nežinomus kraštus, į nepasiekiamus tolius, kas niekada netroško savo širdies laime dalytis su visais žmonėmis. — tas niekad nebuvo jaunas"!

Kaip teisingai ir kaip gražiai pasakyta, kaip artimi tie žodžiai kiekvienai jaunai širdžiai!

Jis atmena ir savo šventimų dieną, kai jis iškilmingai vyskūpui prižadėjo "amžinai būti kunigu", tas jautrias svečių kalbas, iškilmingus pietus, sveikinimus, linkėjimus, dovanėles ir kitką, kai jo ego pasiekė zenitą "ir pats sau atrodė tarsi tik ką išsisklaidęs gėlės žiedas". Tačiau praėjus šiai egzaltuotai ekstazei jis pajunta, kad nėra už pečių angelo sparnų, kad jo "nuotaikos gėlė jau pavytusi, jos žiedeliai apmaigyti". Kitaip sakant, prieš jį stojo rūsti realybė: kur eisi, ką veiksi, kaip dirbsi, su kuo bendrausi? Pastoracijos darbas nėra lengvas, ypatingai jei jo imiesi nuoširdžiai, jei tuo tiki. O J. Ragauskas ryžosi būti geru kunigu, ne vien tik šventų migdolų pedliorium

J. Ragauskas, kaip ir d a u g elis neopresbiterių (jaunųjų kunigų) pradžioje dirbo labai nuoširdžiai, su pašaukimu. Jis tvirtai tikėjo savo darbu ir apaštalavimu. Jis manė, jog tikyba yra stipri moralinė jėga, žmones dorinanti ir tobulinanti; jog kunigai yra tikrais "dievo tarnais", skrupulingai pildanti jiems pavestą misiją, jog jie tiki savo darbo šventumu. Bet, kai iš arčiau pažino kunigų gyvenimą jis pamatė, jog didelė jų dauguma yra tik sutanoti biznieriai, pardavoją šventas prekes, kurias jie gauna nemokamai. Jis pamatė, jog kunigai yra besąžiniai gobšai, plėšią iš tikinčiųjų paskutinį centą, kad jie dalija penitentams ostiją ta pačia ranka, kuria naktį kibinėjo meilužę ar gulovę, kad jie privačiuose pokalbiuose tyčiojasi iš visokių sakramentų ir juokus daro iš ausinės išpažinties.

J. Ragauskas pradėjo analizuoti bibliją bei evangelijas, apaštalų darbus ir apreiškimus. Jis pamatė, jog ten tiek daug prieštaravimų, tiek silpnų vietų, kurių seniau nematė. Jis pastebėjo, jog garbinamasai religijos personalas ("šventieji") yra pramanytas, kad nei Jėzaus, nei Marijos, nei Petro, nei apaštalų bei pranašų — niekad žemėje nėra buvę, kad tai tik alegoriškos būtybės. Praskleidęs šį mistikos šydą J. Ragauskas įsitikino, kad visas krikščionybės pastatas, ant kurio viršaus užtupdytas tariamasis dievas, — yra niekas daugiau kaip tik pagonybės ir scholastų fantazijos mišinys, kad t. y. šventieji bei relikvijos yra tik bizniška fabkacija naivių lengvatikių apgaudinėjimui!

J. Ragausko, kaip kunigo, ideologinį pagrindą smarkiai sukrėtė buvęs jo mokyklos draugas girininkas Balys, nurodęs jam visą teologinės struktūros nelogingumą, jos apgaulingus tikslus, jos prieštaravimą žmoniškajai prigimčiai, mokslui ir sveikam protui. Antrą tolygų smūgį teko J. Ragauskui išgyventi beatostogaujant Kalnėnuose, kur jo kolega kun. Jokubaitis jam atvirai išdėstė savo pažiūras į religiją ir pastoraciją. Jokubaitis jau suvis nieku netikėjo, jis sakė, jog "jau nusispjoviau ant t i k y b o s, bažnyčios ir paties dievo". Tačiau apostazuoti (mesti kunigystės) jis nesiruošė. Jis patekęs į kunigus prieš savo norą, todėl daryti antrosios klaidos nenorįs, nes gerai žinąs, kaip fanatiškai yra tikintieji nukreipti prieš ekskunigus, kuriuos jie laiko renegatais. Būdamas kunigu ir netikėdamas —jis sakėsi "keršijąs bažnyčiai". Kiek keistokas samprotavimas!

Iki šių rimtų susidūrimų, J. Ragauskas manė, kaip ir kiti kunigai, kad jis viską žino, kad seminarijoje įkalta scholastika yra aukštesnė už visus "profaniškuosius" mokslus: "Neišskaičiuosi, ką kunigas žino—jis žino viską! Ką reiškia jam pražilusio mokslininko išmanymas prieš tai, ką žino jaunutis, vos tik įšventintas kunigėlis!... Aš tariausi esąs gana gerai pasiruošęs pastoracijos darbui... Tad buvau įsitikinęs, kad lengvai susidorosiu su kiekvienu, tegul ir stipriausiu, bažnyčios priešu! Tuo tarpu štai susitikau paprasčiausią eilinį inteligentą, jauną girininką—ir jis mane kaip mat nuginklavo..."

Tokie ideologiniai susikirtimai laipsniškai nutraukė ir J. Ragauską nuo dogmatinio Olimpo. Pradėjo ir jis abejoti savo profesijos dogmų tikrumu bei tvirtumu:

"Turėjau ir aš tikėjimo abejonių — sako autorius — kildavo įvairių neaiškumų, kurie neduodavo ramybės, įvairiai prašydavosi išsprendžiami. Vieni iš jų buvo dogmatinio-filosofinio, kiti socialinio pobūdžio, dar kiti—biblijos neaiškumai".

Jis matė, kad tikybinės prekės turi nustatytą kainą — juo daugiau mokėsi, tuo daugiau gausi:

"Tačiau pagal užmokesčio dydį vyksta ir religinių patarnavimų gradacija, apimanti gana plačią skalę. Į pridėtines laidotuvių apeigas įeina: skaitytos ir giedotos mišios, egzekvijos, katafalkas, vėliavos, pasitikimas numirėlio už miestelio ribų, nulydėjimas jo į kapines ir kita". Jei neužmokėsi, to viso nebus!

Gyvenant Kupiškyje, Ragauskui teko matyti ne vieną šiurpų vaizdą, kai vokiški ir lietuviški fašistai šaudė Lietuvos piliečius — pirmiausa žydų, o paskiau laisvamanių kapinėse. Tos ekzekucijos eidavo veik kiekvieną naktį. Po sušaudymų, "didvyriai" gėrė ir dainavo:

"Baigę 'darbą', kareiviai palieka sargybą prie duobės, o patys sėda į sunkvežimį, užtraukia linksmą lietuvišką dainą ir skuba vežti šaudomųjų partijos".

Aišku, jog lietuviškai dainuoti galėjo tik *lietuviai!*...

Parvykus tėviškėn atostogų jam teko išgyventi barbarišką 'patriotų" darbą, kai buvo nakčia sušaudyta kolūkiečių šeima. Pasiskaitykite:

"Antrą ar trečią dieną man parvykus, pasklido šiurpi žinia: Vašuokėnų tarybiniame ūkyje, visai netoli nuo tėviškės, banditai iššudė dvidešimt tris žmones!...

S e k a m ą penktadienį klausiau išpažinčių Surdegio bažnyčioje. Vienas penitentas atkreipė mano dėmesį: supratau, kad jis iš tų, kurie naktimis vykdo 'lietuviškąjį teisingumą'.

— Kas tave įgaliojo būti žmonių teisėju? — paklausiau aš jį.

Vyrukas atsakė nesuprantąs mano kausimo.

— Ar žinai Kristaus pasakymą: 'Kas kardu kovoja, nuo kardo ir žūsta'?

Šitą klausimą vyrukas suprato. Atsakė:

— Man kelio atgal nebėra!

— Netiesa: atgal kelias yra! Va pirmyn tai iš tikrųjų tau ir tavo draugam kelio nebėra...

Klausau išpažinčių toliau ir matau, kaip manišKis penitentas klaupiasi prie dievo stalo, priima komuniją, o iš po švarko kyšo pistoleto dėklas...

'Gal būt, jis prieš kelias dienas šaudė Vašuokėnų darbo žmones...' — galvojau, ir man pasidarė be galo koktu!"

Išpažinčių klausykla (kozaunyčia) religingiems žmogžudžiams tai kaip dvasinė išvietė, kurioj jie "nusilengvina", kad galėtų iš naujo žudyti!...

Kai J. Ragauskas atėjo į kunigų seminariją profesoriauti, jis dar nuoširdžiai dievą tikėjo ir savo maldose prašė, kad šis jo abejones išsklaidytų. Beruošdamas kosmologijos paskaitas jis pamatė, jog "religinė pasaulio sukūrimo dogma yra ne kas kita kaip tik neišmanėliškas ir visai be reikalo į mokslo sritį teologų mėgiamas pratempti teiginys".

J. Ragausko abejonės ne mažėjo, bet didėjo; nepadėjo nė karštos maldos jas pašalinti. Atsikūrus Lietuvoje tarybinei santvarkai, išvijus hitlerininkus, Lietuvos kunigai buvo atkakliai nusistatę prieš savo vyriausybę; jie vis laukė ateinant amerikiečių, kurie turėsią sutvarkyti Europos reikalus ir, žinoma, grąžinti visus prohitlerinius kunigus į jų senasias vietas. J. Ragauskui, palengva linkstančiam prie materialistinės pasaulėžiūros ir vis tolstant nuo teologinių dogmų labirinto, — buvo gana nejauku dalyvauti jų kompanijoje, jis jos vengdavo.

J. Ragauskas nustojo skaitęs brevijorių (kunigų maldaknygę), ėjęs išpažinties ir meldęsis. Jis dar tikėjo dievą, bet manė, jog maldos dievui nereikalingos. Laipsniškai vėso jo kunigystės pašaukimas. Apie tai jis sako:

"Bet pamažu vis man geso kunigiškoji gyvybė, nežiūrint visų mano pastangų ją apsaugoti ir išgelbėti. Katalikų bažnyčioje aš vis mažiau bejžiūrėjau dieviško elemento; religija iš šventų tikėjimo dogmų ir paslapčių pasaulio vis labiau virto protui ir mokslui priešingu teiginių ir nesąmonių rinkiniu. Kartu su tuo vis aiškiau mačiau, kad brevijoriaus kalbėjimas yra tiktai laiko gaišinimas. Kai bažnyčia liovėsi man buvusi dieviška Kristaus įstaiga žemėje,

(Tąsa 4-tame pusl.)

LIETUVA PAVEIKSLUOSE

Jonavos rajono "Gintaro" kolūkis, kur agronome dirbo Socialistinio Darbo Didvyrė Stasė Vitkauskaitė, nutarė mechanizuoti visą kukurūzų pasėlių priežiūrą ir 35 ha plote išauginti po 1450 centnerių žaliosios masės — po 20 centnerių daugiau, negu pernai.

Nuotraukoje: kolūkyje sėjami kukurūzai. Pirmajame plane agronomė Stasė Vitkauskaitė ir kolūkio pirmininkas Juozas Provilionis.

Maskvoje įvyko Visasąjunginis lenktyniavimo už komunistinio darbo brigadų ir spartuolių vardą pirmūnų pasitarimas.

Nuotraukoje matome Lietuvos pasiuntinius į tą pasitarimą Tarybų aikštėje. Iš kairės į dešinę (pirmoje eilėje): Vilniaus elektrinio suvirinimo įrengimų gamyklos šaltakalvių ir surinkėjų komunistinio darbo brigados vadovas A. Kultašovas, Joniškio rajono "Bariūnų" kolūkio melžėja L. Norvaišaitė, Šiaulių "Elnio" kombinato sukirpėja J. Leščinskienė, Švenčionių rajono Cirkliškio tarybinio ūkio melžėja J. Volkova, Panevėžio "Nevėžio" fabriko meistrė A. Rubinaitė, Šiaulių "Verpsto" fabriko siuvėja L. Biguzaitė, Kauno "Atramos" gamyklos elektro suvirintojas C. Kemžūras, LLKJS pirmasis sekretorius A. Česnavičius; (antroji eilė) šaltakalvis — surinkėjas S. Sinovaitis, Vilniaus garvežių depo vyresnis mašinistas A. Bražiukas, Klaipėdos ekspedicinės silkių žvejybos bazės tralerių kapitonas S. Jevgenjevas, "Gazteplostroi" val dybos montuotuojų brigadininkas J. Arlauskas, Akmenės cemento gamyklos ekskavatorininkas A. Gabilis, Radviliškio garvežių depo vyresnysis mašinistas K. Krivochižinas.

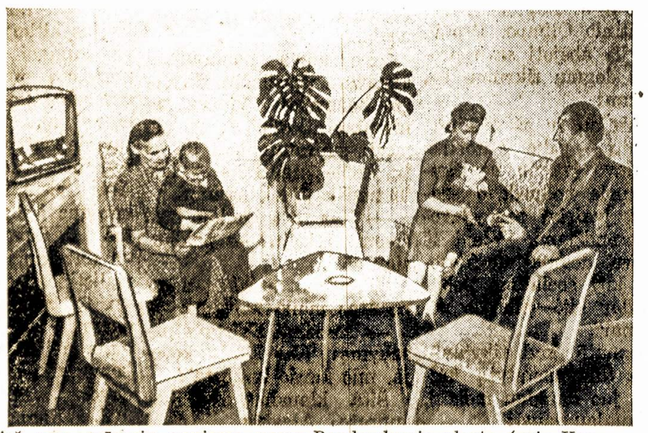

Prieš porą mėnesių naujame name Raudondvario plente (prie Kauno) įsikūrė 32 miesto darbo žmonių šeimos. Naujieji butai apstatyti puošniais moderniais baldais.

Nuotraukoje. naujame darbininko Alfonso Paulausko bute.

STAMBIAUSIA KAUNE

Kęstučio gatvėje atidaryta nauja maisto prekybos parduotuvė. Visi 10 skyrių apipavidalinti neoninėmis šviesomis. Keturi parduotuvės skyriai veikia be pardavėjų.

Geresniam produktų laikymui parduotuvėje įrengti prekystaliai-šaldytuvai, spintos-šaldytuvai ir eilė kitų šaldymo įrengimų. Pirkėjų salėje veikia telefonas—automatas, spaudos kioskas ir pašaliai.

Nuotraukoje. bendras parduotuvės vaizdas atidarymo dieną.

Šiaulių VIII vidurinėje mokykloje yra puikiai įrengtas pedagoginis kabinetas. Šiam kabinetui vadovauja J. Grigaitis.

Nuotraukoje: mokyklos mokytojai pedagoginiame kabinete domisi naujais laikraščiais, pasirenka pedagoginę literatūrą.

Su technikos pagalba nusausinamos Lietuvos žemės. Čia matome Kavarsko rajono "Paryžiaus komunos" kolūkio laukuose daugiakaušį ekskavatorių kasant griovius. Ekskavatorių vairuoja J. Žardeckas.

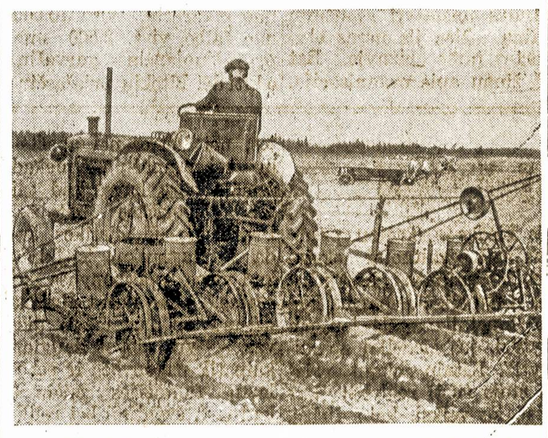

P. Babraičio vairuojamas agregatas sėja kukurūzus Eišiškių rajono "Pirčiupio" kolūkio laukuose.

Bulvės sodinamos mašinomis. Nuotraukoje: širvintų rajono Bartkuškių tarybinio ūkio traktorininkas Jonas Vasiulkevičius sodina bulves. Kartu su juo prie sodinamosios dirba ūkio darbininkai R. Statkūnas ir S. Vansavičius.

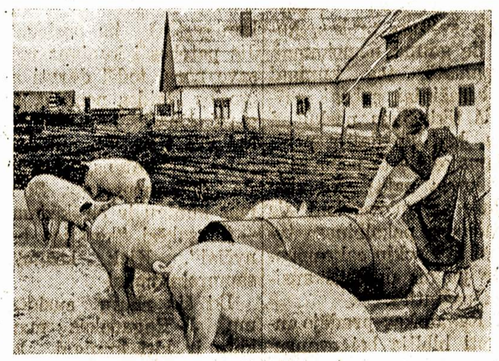

Varnių rajono "Naujo gyvenimo" kolūkio kiaulių fermoje naudojamos pusiau automatinės šėryklos. Jos pripildomos pašaru visai dienai. Taip šeriant racionaliau sunaudojami pašarai, žymiai padidėjo kiaulių priesvoris, palengvėjo šėrėjų darbas. Neseniai pusiau automatinės šėryklos pradėtos naudoti kiaulių vasaros stovykloje.

Nuotraukoje: kiaulių šėrėja A. Martinkutė pripildo pusiauautomatinę šėryklą pašaru.

Žiūrint pro mano akinius

(Tąsa iš 3-čio pusl.)

sustojo manyje plakęs kunigystės pulsas: aš pasijutau esąs paprastas žmogus, bet ne joks "amžinasis kunigas".

Kai mirė J. Ragausko motina jis dar buvo kunigu, tačiau stipriai abejojančiu. Žiūrėdamas į pašarvotos motinos pageltusį veidą jis galvojo:

"Ak motin, motin! Kad tu žinotum mano mintis, kad matytum mano sielos vidų! Juk aš nebetikiu tais sakramentais, kuriuos tau ką tik suteikiau! Aš vis labiau neapkenčiu tos kunigystės, apie kurią, kūdikiu būdamas, svajojau, į kurią veržiauosi kaip keleivis prie vandens šaltinio... Vis labiau tvirtėjo ryžtas kunigystę mesti!... Religija... ji buvo mano vaikystės gražioji pasaka, mano jaunystės gražioji svajonė, mano visas ligšiolinis gyvenimas ir... mano didysis apsigavimas! Su ja aš buvau taip suaugęs, kad reikėjo daug pergyventi, daug mąstyti ir kankintis, kol supratau, kad ji yra ne kas kita kaip tam tikras opiumas, kuris saldžiai aptemdo sąmonę ir maitina ją gražiomis iliūzijomis, neleidžia žmogui blaiviai galvoti, netgi stabdo jo protavimą."

J. Ragauskas metė religiją ne kaip klasinę buržuazijos tarnaitę, kurią kapitalas vartoja klasių kovoje prieš prispaustąją liaudį, ne kaip išnaudotojų sandarbininkę, turinčią aiškiai klasinį pagrindą. Istorinis materializmas, materialistinė pasaulėžiūra jam buvo svetimos sąvokos, kol jis buvo kunigu. Jis pasitraukė iš bažnyčios pasipiktinęs jos tarnų dviveidžiavimu, jos dogmų kvailumu ir jos ritualo nelogingumu. Kitaip sakant, J. Ragauską padarė ateistu ne jo politiniai ekonominių studijų brendimas, ne klasinis sąmonėjimas, bet grynai vidinės priežastys: palaidas kunigų gyvenimas ir teologinių nesąmonių pažinimas. Jis pamatė jų tuštumą ir beprasmingumą. Su materialistine pasaulėžiūra jis suartėjo tik kunigystę metęs, ar prie metimo besiruošiąs. Šiuo klausimu duokime pačiam autoriui balsą:

"Beje, iki pat kunigystės metimo aš nebuvau įsisavinęs marksistinio religijos aiškinimo. Tai, be abejo, apsunkino mano pasaulėžiūros kitimo procesą: jis vyko stichiškai, be sistemos, lėtai. Gyvenimo reiškinių, tikrovės stebėjimas ir analizė traukė mano sąmonę į materialistinę pasaulėžiūrą, tolyn nuo religijos, o aš ilgai laikiausi įsikibęs savo kunigystės ir religinės pasaulėžiūros, su kuria buvau iš mažens augte suaugęs. Tikrovė pasirodė esanti stipresnė už dirbtinį religinės ideologijos pastatą; prieš mano paties norą gyvenimas daužė ir trupino vieną po kitos to pastato plytas — atskiras religines dogmas, kol pagaliau jau ir aš pats, įsitikinęs to pastato netinkamumu, ėmiau jį griauti ir jo vietoje statyti mokslinę pasaulėžiūrą".

Po septyniolikos metų praleistų veltui J. Ragauskas surado tikrąjį kelią. Dabar jis yra stiprus ateistas ir šiuo metu sąžiningai studijuoja marksizmą. Jis rašo pažangiajai spaudai straipsnius, duoda antireliginėmis temomis paskaitas, rašo knygas, etc. Apie save jis sako:

"Metęs kunigystę, ėmiausi ypatingai atydžiai studijuoti dialektinį ir istorinį materializmą Vakariniame marksizmo-leninizmo universitete. Įsitikinau, jog tai — puikus mokslas, pagrįstas tikrovės faktais ir jų teisingu aiškinimu, be kokių nors fantastinių prasimanymų ir iškraipymų,kurių taip gausu idealistinėje filosofijoje".

Baigdamas J. Ragauskas norėtų, kad Lietuvos jaunimas nepadarytų tokios klaidos, kokią jis padarė, kad jie neklaidžiotų šunkeliais ir neaikvotų brangaus laiko. Jis teigia, jog geriau yra "išeiti į gyvenimą jau su ta moksline-materialistine pasaulėžiūra, kurią tikrovė, užuot paneigusi ir sugriovusi, kas kartą vis labiau sustiprina".

Autorius užbaigia savo nepaprastai įdomų veikalą tėviškų įspėjimu jaunajai kartai:

"Tebūnie tad ši knyga—mano odisėja—rimtas įspėjimas mūsų jaunajai komunizmo statytojų kartai"!

Binghamton, N. Y.

Mirtis ir sirgimai

Birželio 27 d., savo namuose, ūmai mirė Juozas Matulis. Palaidotas birželio 30 d. Kalvarijos kapinėse. Amžinos jam ramybės!

Juozas paliko dideliam liūdesyje dvi dukteris — Mrs. Mary Lindley ir Mrs. Josephine Johnson, ir sūnų John Matulis, Binghamtone, N. Y.

Velionis priklausė prie Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 6 kuopos nuo 1931 metų. Buvo jau atsistatydinęs nuo darbo Endicott Johnson Corp.

Sūnui, dukterims, giminėms ir draugams širdinga užuojauta. **Ona Wellus**

Birželio 27 d. mūsų paveikslininkas drg. A. Klimas, bevalgydamas pusryčius, smarkiai susirgo ir ant grreitųjų nuvežtas į Wilson Memorial Hospitalį. Kiek sužinota, tai dabar jaučiasi geriau, bet pažeista ranka ir koja dar neatgauna pilnos sveikatos.

Draugas A. Klimas yra LDS 6 kuopos narys, "Laisvės" skaitytojas ir Lietuvių Tautiško Namo Bendrovės pirmininkas.

Mrs. Slesoraitienė taipgi randasi Wilson Memorial Hospitaly. Jai padaryta operacija.

Linkiu ligoniams greitai susveikti.

Liepos 6 d. draugai Vaicikauskai išvyko į Tarybų Lietuvą aplankyti gimines, tėvynę, ir, žinoma, pasidairyti ir susipažinti su dabartiniu Tarybų Lietuvos žmonių gyvenimu. Geriausios sėkmės ir laimingos kelionės!

Onytė W.

Pompton Plains, N. J. — Vienas berniukas 8 metų, o kitas 12-kos, prisipažino, kad jie nusuko geležinkelio žieglius ("switch"). To pasėkoje traukinys išėjo iš bėgių ir užsimušė inžinierius ir pečkurys.

MIAMI, FLA.

Lietuvių Socialio Klubo veikla

Liepos 3 d., Žekonių sode, Literatūros draugai suruošė skanius pietus. Suvažiavo įvairios publikos apie 70 asmenų. Darbščiosios majamietės moterys visus aprūpino skaniais valgiais.

Šia proga ir Socialis Lietuvių Klubas laikė savo mėnesinį susirinkimą. Iš Klubo valdybos ir komisijų pranešimų pasirodė, kad mūsų Klubas vis kyla darbais ir finansais. Ateinančiame sezone, kuomet viešnių ir svečių daugiau atvažiuoja, planuojama suruošti keletą kultūrinių ir meninių parengimų svetainėse.

Numatoma į Miamį parkviesti Joną Grybą su filmais, o vėliau ir Dr. Stanislovaitį su paveikslais iš Lietuvos. Ta proga manoma suruošti ir meninę-kultūrinę parodėlę. Tai nebus profesinio meno paroda, bet liaudies graždarbių parodymas.

Miami ir kituose Floridos miestuose vis daugiau apsigyvena senesnio amžiaus lietuvių. Jie jau paliko dirbtuves nortuose, čia jie daugumoje pensijonieriai, laiko turi daugiau. Tad nestebėtina, kad randasi žmonių, kurie jaunatvėje nebandė ir laiko neturėjo ką nors savo rankomis sukurti gražaus, o dabar daro bandymus. Tokia parodėlė bus kaip ir paakstinimas tokioms moterims ir vyrams naudingai ir kultūringai sunaudoti savo liuoslaikį. Vieton sunkiųjų įrankių, šie žmonės imasi teptuko, adatos ir kitų panašių priemonių savo darbams.

Prie to, muziką, poeziją, eilėraščius galima pridėt prie mūsų parengimų. Žinoma, nelengva tai įvykinti atvirame ore, bet bus galima, kai parengimai įvyks salėje. Vienas geras klubietis tik ką gavo siuntinį (apie 17 rekordų) gražios operiškos ir liaudies dainų muzikos iš Lietuvos. Gražiai skamba tos dainos atvirame ore, o salėje jos gali būti dalis koncerto.

Gydytojų suvažiavimas

Ir karštos vasaros metu į Miamį atvyksta svečių. Pereitą mėnesį Miami Beach dalyje įvyko Amerikos gydytojų suvažiavimas. Daug pasakyta kalbų ir prelekcijų aie mokslą, naujus medicinos laimėjimus. Tai visa gerai.

Bet medikų politika bloga ir kreiva. Jie griežtai atmeta ir smerkia Forando bilių, kuris dar vis stovi Kongrese. Pagal Forando bilių, jei jis taptų įstatymu, senųjų žmonių, kurie gyvena iš pensijų, sveikata būtų aprūpinta. Tai būtų papildymas dabartinės socialės apdraudos. O mes gerai žinome, ką reiškia darbo žmogui sveikata. Susirgus, ligoninės, operacijos, gydytojai ir gyduolės į labai trumpą laiką iš darbininko atima ne tik paskutinius šimtelius, bet ir tūkstantėlius. Todėl Forando bilius ne tik vertas užgyrimo, bet ir parėmimo.

O medikai ir jų užpakalyje stovinčios visokios apdraudų kompanijos suriko: "Ne, mes prieš, nes tai ves prie socializavimo medicinos". Gerai išstojo šiuo klausimu tik Demokratų partijos vadas Paul Butler. Jis medikams pasakė, kad pensijonierių yra milijonai, o jų tarpe yra 60 nuošimčių tokių, kurie turi metinių įplaukų tik po $1,000 arba dar mažiau.

Tad Miamės Socialis Klubas užgyrė Forando bilių ir pasiuntė laiškus atitinkamiems pareigūnams. Visos lietuvių organizacijos turėtų veikti šiuo klausimu, nes tas biliusyra mūsų, senstančiųjų žmonių gerovei.

Majamietės Tarybų Sąjungoje

Taip pat mes dar gauname šiltus "įspūdžius" ir pirmų rankų "raportus" iš Tarybų Sąjungos. Kaip tik po U-2 ir Paryžiaus "samito" skandalų iš Miami išskrido 20 moterų ir vienas 14 metų berniukas į Tarybų Sąjungą. O šią ekskursiją organizavo ir vadovavo "Miami News" moterų skyriauos redaktorė Mrs. Wilson.

Šios turistės, žinoma, nėra darbo moterys. Jų tarpe buvo pora milijonierkų. Kitos taip pat pasiturinčios. Kiekviena iš jų išleido šiai kelionei virš dviejų tūkstančių dolerių. Tai kokiais tikslais šios ekskursantės vyko į Tarybų Sąjngą?

Jų vadovė, Mrs Wilson, sugrįžusi iš kelionės, parašė grupės įspūdžių apie 10 instolmentų "Miami News" laikraštyje. Bet apie jos "raportą" galima pasakyti: "Rašė, rašė ir nieko neparašė". Matomai, ši žurnalistė vyko Tarybų Sąjungon pasirinkti žinių savo laikraščio anti-tarybinei propagandai. Ji gaudė ir rinko visokius menkniekius, bet nieko nepasakė apie tos šalies progresą, kultūrą, meną.

Gal daugiausia ši žurnalistė tikėjosi surasti Tarybų Sąjungoje žmonių nepasitenkinimą esama santvarka ir šalies vyriausybe. Vienok čia jai labai nesisekė. Amerikietės negalėjo atsistebėti, kad Tarybų Sąjungoje moterys dirba ir sunkius darbus. Jos ten nerado milijonierkų, nerado sau lygių, bet surado, kad Tarybų Sąjungoje darbas yra **garbė**. Mrs. Wilson jau mums raportuoja, kad Tarybų šalyje moterys ne tik gauna lygų atlyginimą už lygų darbą su vyrais, bet užsipelno ir pagarbą.

Ir štai kokius patyrimus amerikietės gavo, kai jos susitiko sueigoje su tarybinėmis moterimis: Tariant Mrs. Wilson žodžiais, tai prieš Didžiąją Revoliuciją 88 nuoš. moterų nemokėjo skaityti ir rašyti. Gi dabar Tarybų Sąjungoje trys ketvirtadaliai gydytojų yra moterys; vienas trečdalis mokslinikų yra moterys; vienas trečdalis teisėjų yra moterys; vienas ketvirtadalis išrinktųjų į Aukščiausiąją Tarybą (parlamentą) yra moterys. Moterys veikia ir kitose įvairiose profesijose.

Stebėjosi amerikietės, kad tarybinės moterys supranta politiką, kalba apie pasaulio taiką, pasaulio žmonių draugingumą.

Vietinis

Detroit, Mich.

Spaudos piknikas, kurį rengia Detroito Draugijų Sąryšis

Sekmadienį, liepos (July) 17 d. Beech Nut Grove Parke (Urbantienės darže), Middlebelt Road, Inkster, Mich., įvyks piknikas. Kviečiame visus Detroito ir apylinkės lietuvius, taipgi ir kaimynus kanadiečius iš Windsoro skaitlingai dalyvauti mūsų rengiamame spaudos paramai piknike. Praleisite linksmai laiką, sueisite su savo draugais, kaimynais ir pažįstamais, pasikalbėsite ir pasivaišinsite. Rengėjai visus patenkins. Detroito patyrusios gaspadinės visuose parengimuose pagamina gardžių valgių, taipgi ir šiame piknike jos nesuvils publikos. Bus pagaminta gardžių užkandžių ir kavos, prie to bus įvairių gėrimų, būsite pilnai patenkinti.

Parkas labai gražus, daug pavėsių pasislėpti nuo saulės. Bus gera muzika šokiams, gros lietuviškus ir amerikoniškus šokius. Pasimatysime piknike.

Rengimo Komisija

Praga. — Čekoslovakijos vyriausybė suteikė daugiau galios provincijų valdiškoms įstaigoms tvarkyti ekonominius reikalus.

Maskva. — Lakūną Gary Powers, vairuotoją "U-2" lėktuvo, teis Tarybų Sąjungos karo tribunalas.

Philadelphia, Pa.

Liepos 3-čią LLD suvažiavimo koncerte nebuvo imta įžangos, tai buvo atsikreipta į svečius aukų padengimui lėšų. Surinkta $141. Tai graži parama. Tariame visiems aukojusiems nuoširdų ačiū.

Kadangi po dolerį aukojusių yra ilgas sąrašas, tai dėl vietos stokos laikraštyje paskelbiame tik tuos, kurie aukojo daugiau dolerio. Prašome mums atleisti.

Aukojo Tilvikas iš Easton, Pa., $15; V. Philadelphietis $6. Po $5: A. ir B. Ramanauskai, Jurgis Žebrys, J. M. Kaminskas, Paserpskis ir Benis. Po $3: Stanys, Kanadietis ir O. A. Bartašiai. Po $2: A. Aderson, A. Bimba, Lipčius, Dudonis, J. Petrus ir A. Matulis.

Galutinos apyskaitos neturime, bet tikimės, kad suvedus sąskaitą, pasidengs lėšos ir gal keli doleriai liks kuopoms, kurių iždai silpni.

Draugas Tureikis buvo rimtai susirgęs širdies priepuoliu. Jo gyvenimo draugė negalėjo būti seimuose bei seiminiuose parengimuose. Tureikį teko aplankyti, suraminti ir palinkėti ligą nugalėti. Draugas Tureikis neseniai minėjo savo 72-rą gimtadienį. Jo gyvenimo draugė — darbšti bitelė pažangiose organizacijose. Būkite, draugai, sveiki, pergalėkite nesmagumus ir dirbkite, kaip dirbote, pažangiose organizacijose.

Liepos 8-tą įvyko svarbus Republikonų Klubo susirinkimas. Teko nugirsti, kad pirmininko pareigas einantis Bekampis rezignavo ar rezignuos iš pirmininko pareigų. Jeigu tikrai tai įvyko, tai gaila, kad tik tokį trumpą laikotarpį jam teko būti pirmininku.

Bet drg. Bekampis nebe jaunas žmogus, jau 72 metų amžiaus, gyvenantis tolokai nuo Philadelphijos, Avalon, N. J. Einant pirmininko pareigas jisai turėtų būti dažnai klube, prižiūrėti biznį ir tvarką, bet toli gyvenant to padaryti negali. Negerai, bet gyvenimo sąlygos viską nulemia, turi prie jų prisitaikyti nori ar nenori.

Seimuose teko įsikalbėti su dviem draugėm delegatėmis iš Scranton. Pa.. Prisiminiau kad skaičiau laikraščiuose, jog anglies kasyklos einą žemyn, ir kartu į mainas suvirstą gyvenimo namai. Jos pasakė, kad tai teisybė, kad reginys baisus, nuostoliai dideli.

Bet į klausimą, ar namų savininkai, kurių namai būna nunešti į mainų urvus, gaus kokį atlyginimą, jos negalėjo atsakyti — gali kiek gauti, gali ir nieko negauti. Gyvenimo sąlygos toje apylinkėje nėra jaukios. Jos pačios gyvena biskį toliau ir jų namams pavojaus nėra.

RCA žymių inžinierių streikas Pennsylvanijos kaimynystėje ir viename Pennsylvanijos mieste plečiasi. Streikuoja 2,500 inžinierių. Jų streikas paliečia ir kitas pramonės šakas. Kitų pramonių darbininkai atsisako peržengti pikieto eiles. Pikieto eilės didelės, entuziazmas gražus ir paliestų miestų policija negauna poilsio. Jau esą ir areštuotų.

Derybos, su pagalba taikintojo, eina...

Prasižengimų skaičius šiais šešiais mėnesiais, palyginus su pereitų metų tuo pačiu laikotarpiu yra didesnis. Philadelphia, kaipo trečias didžiųjų miestų Amerikoje, nepasilieka nuo kitų dviejų didmiesčių.

Peržengimai įstatymų padidėjo nuo 6 iki 7 nuošimčių. Valdininkai galvoja prasižengimus sumažinti, bet vaistų nesuranda blogumui pašalinti.

Na, tai jau ir po seimų! Išgirsta gražių kalbų, diskusijų. Philadelphiečiai turi savo kuopų eiles padidinti narių skaičium. Yes, gauti keli nariai į LLD 10 kuopą, bet kuopa, pagal lietuvių skaičių šiame mieste, nėra didelė. Su LDS dviem kuopomis irgi nekaip. Čia gavimas naujo nario jau sunkesnis dalykas, bet su LLD 10-ta kuopa lengviau. Prisiminus, kad ir į LDS galima įrašyti narį be daktaro egzaminacijos, dalykus pataiso.

Pilietis

Vienų Metų Mirties Sukakties

Prisiminimas

Marijona Ratkevičienė

Mirė Liepos 17 d., 1959 metų

Velionė sulaukė 67 metų amžiaus. Iš Lietuvos kilusi nuo Kupiškio rajono. Po tėvais buvo Kapitskaitė. Atvyko į šią šalį 1914 metais, o 1919 metais ištekėjo už Mykolo Ratkevičiaus.

Paliko liūdesyje vyrą Mykolą ir pusseserę, kuri gyvena Cleveland, Ohio, A. Žukų šeima.

Marijona Ratkevičienė ilsisi Lietuvių Laisvose Kapinėse.

MYKOLAS RATKEVIČIUS
629 Fuller, N. E.
Grand Rapids 3, Mich.

MONTELLO, MASS.

Atbalsiai iš spaudos pikniko

Šiemet spaudos piknikas buvo skaitlingesnis ir gyvesnis už pereitų keliolikos metų piknikus. Kur tik pora ar keletas draugų susitikę kalbėjosi, tai kalbėdavosi su pakilusiu ūpu ir entuziastiškai-kovingai.

Pereitais metais, kuomet draugai suvažiavo į Tautišką Parką, tai ne į pikniką, bet tarsi į laidotuves. Kiekvienam krūtinę slėgė, o mintis audė, jog tai bus paskutinis Naujos Anglijos toks skaitlingas sambūrys; netenkame mylimiausio vasaros rojaus; miršta-retėja mūsų eilės ir, netekus šios vietovės, nebus progos sykį į metus sueiti, pasikalbėti, pasidalinti mintimis.

Mat, gamtoje taip yra: kuomet užeina audra, rodosi, kad jokia gyvybė neišliks. Audrai aprimus, padangė išblaivėja ir vėl pasidaro malonu. O ar ne tas pats yra ir su mūsų gyvenimu? Gyvenimo aplinkybės susidaro tokios, kad tarsi jau viskas nuėjo niekais, ką mes nuveikėme, ir į ateitį neverta žiūrėti. Bet nuo pereitos liepos ketvirtos daug kas pasikeitė. Tokie įvykiai kaip: Korėjos, Turkijos, Japonijos ir Afrikos tautų kovos sakyte sako, jog mes neveltui dirbome; neveltui tiek daug pasiaukavome; mes rėmėme savo spaudą, kuri teisingu keliu mus vedė — **remkime ją iki darbo liaudis visur laimės!**

Pikniko programą pildė Worcesterio duetas: Ona Dirvelienė ir Jonas Sabaliauskas, o jiems akompanavo Jonas Dirvelis ir Janulytė-Smith. Be galo jų dainas publika pamylėjo, tik visa bėda, kad garsiakalbis neveikė, tai toliau stovintieji negalėjo žodžius suprasti.

Kaip minėjau, kadangi garsiakalbis neveikė (veikiausiai nebuvo kam jį operuoti), tai "Laisvės" administratorius Pr. Buknys tik pasveikino publiką, duodamas svečiams progą pasilinksminti.

Šiame piknike turėjau gerą progą pasikalbėti su kolonijų veikėjais. Pirmiausiai susitikau su haverhilliečiais, A. Navicku ir Kazlausku. Kaip visur, taip ir pas juos, lietuviškas veikimas apmiręs. Aš juos raginau, kad jie pasikviestų Worcesterio ar Montellos menininkus. Tik su daina dar galima liaudyje sukelti ūpą ir atsteigti veikimą. Beje, draugas Kazlauskas yra Haverhillo lietuvių klubo prezidentas ir labai malonus žmogus. Jie pasižadėjo atgaivinti vietos veikimą.

Turėjau progą susipažinti su "Laisvės" korespondente drauge A. Apšegiene iš Auburn, Me., kuri svečiavos pas draugus Shmitus Avon, Mass. Tai maloni draugė. Ji nusiskundė, kad pas juos veikėjai irgi išretėjo ir visas darbas sugulė ant likusiųjų.

Pikniko išvada yra tokia: viskas gerai pavyko. Spaudai liks stipri parama. Nemažai buvo ir klaidų, bet jas paliksime rengėjams, kurie pasistengs kitais metais jas pašalinti. Rengėjams ir darbuotojams reikia atiduoti didelį kreditą už jų pastangas. Taipgi ir aukotojams, kurie gausiai aukojo moterų stalui.

Jaunutis

Philadelphia, Pa.

Džiugu pranešti, kad d. L. Tureika jau sugrįžžo iš ligoninės ir randasi savo namuose, 143 Pierce St. Taip pat iš ligoninės į namus sugrįžo A. Balcitis (pavardė neaiškiai parašyta. — Red.), 2525 S. Watts St. Linkime jiems greitai ir sėkmingai pasveikti.

A. Žalnieraitis

IZRAELIS PASIGAMINO PIRMĄ KARO LĖKTUVĄ

Tel Avivas. — Izraelio valstybė dar 1952 metais suorganizavo lėktuvų gaminimo kompaniją, bet pirmąjį karo lėktuvą tik dabar pasigamino. Tai dviejų motorų "jet" rūšies lėktuvas. Iki dabar Izraelis lėktuvus pirko iš kitų šalių.

Ilgiausias auto-geležinkelio tiltas

Danijoj statomas ilgiausias pasaulyje auto-geležinkelio tiltas. Jis bus 22 km ilgio ir sujungs Fiuno ir Zelandijos salas. Tiltas šaliai turės didelę ekonominę reikšmę. Iki šiol traukiniai ir automobiliai per Didžiojo Belto sąsiaurį keliami keltais.

PASIKLAUSKITE SAVĘS

SEKAMŲ KLAUSIMŲ
Apie Firmą, į Kurią Kreipsitės,
Pirm Negu Siųsite

DOVANŲ PAKETĄ Į U.S.S.R.

1. Ar firma patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siųsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyrių, priklausantį

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St. **PHILADELPHIA 6, PA.** WAlnut 5-3455	1991 Broadway **NEW YORK 23, N. Y.** LYceum 5-0900	263 Market St. **NEWARK 2, N. J.** MArket 3-1968
4102 Archer Ave. **CHICAGO 32, ILL.** FRontier 6-6399	6446 Michigan Ave. **DETROIT 10, MICH.** TAshmoo 5-7560	390 W. Broadway **S. BOSTON 27, MASS.** ANdrew 8-8764
1313 Addison Road Cor. Superior & 71 St. **CLEVELAND 3, OHIO** UTah 1-0807	683 Hudson Ave. **ROCHESTER 21, N.Y.** BAker 5-5923	346 Third Ave. **PITTSBURGH 22, PA.** GRant 1-3712

851 Hollins St., **BALTIMORE 1, MD.**, Tel.: MUlberry 5-5787
979 So. Broad St., **TRENTON, N. J.** EXport 4-8085
202 Second Street, **LAKEWOOD, N. J.**, Tel.: FOxcroft 3-6621
ALLENTOWN, PA., Tel.. HEmlock 5-2069
Greitai Savo Pakus Mums PRISIŲSKITE,
O Mes Greitai IŠSIŲSIME!

Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

(Laisniuota per U.S.S.R.)

SIŲSKITE SAVO GIMINĖMS VELYKINIUS PAKETUS
Į LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS
SIŲSKITE PAKUS DABAR

135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583
Atdara kasdien nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 9 iki 4 val. dieną.
141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430
Arti subways — Tarp 6th ir 7th Aves. Atdara kasdien 9-6; sekmadieniais 9-4.

MŪSŲ SKYRIŲ RAŠTINĖS:

2134 W. Chicago Avenue Chicago 22, Ill. Tel.: Dickens 2-8232	359 West Broadway South Boston 27, Mass. Telephone: ANdrew 8-5040	132 Franklin Ave. Hartford, Conn. CHapel 6-4724	332 Filmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674
39 Raymond Plaza W. Newark, N. J. Tel. MArket 2-2877	900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOwer 1-1461	11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOwnsend 9-3980	632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878

3216 Sunset Boulevard, LOS ANGELES 26, Calif. NOrmandy 5-9887

Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klijentų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsiunčiame į 48 valandas. Adresatą pasiekia į 6-7 savaites; oro patštu į 7-12 dienų.

Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas pirmos klasės medžiagų.
Klauskite pilno katalogo, rodančio kainas dėl muito ir patarnavimo. Katalogas veltui.

Padėka

Norime per spaudą tarti širdingai ačiū Elenai ir Walteriui Brazauskams, gyvenantiems Forest Hills, L. I., už jų nuoširdų priėmimą mudviejų, turistų, vykstančių Lietuvon.

Jie maloniai pakvietė mus pernakvoti jų namuose. Išvakarėse parsivežė iš išleistuvių puotos, o ant rytojaus gražiai pavaišino, pavažinėjo. Abu Brazauskai yra jauni, draugiški žmonės.

Vincas Bernotas
Elena Žilinskienė
—Worcester, Mass.

Norwood, Mass.

Birželio 5 d. staiga mirė Joseph Kostečka. Mirė sulaukęs 70 metų amžiaus. Paliko dideliame liūdesyje žmoną Petronėlę (Rasimavičiūtę), dukrelę Marytę, žentą A. Rimavičių, du anūkus, taip pat daug giminių.

Velionis buvo pašarvotas Paul Kraw Funeral Home, 1248 Washington St., ir palaidotas birž. 7 d. Norwoodo Highland Cemetery. Nuo draugų ir giminių buvo sunešta daug gražių gyvų gėlių vainikų. Į kapus palydėjo net 15 automobilių. Nuo kapų visi dalyviai buvo pakviesti užeiti pas velionio dukterį M. Rimavičienę, kuri gyvena Mylod St., Walpole, Mass. Ten visi tinkamai buvo pavaišinti pietumis.

Tebūna Juozui lengva amžnai ilsėtis šios šalies žemėje, o jo šeimai ir giminėms reiškiu užuojautą.

M. Uždavinis

New Haven, Conn.

Keli jaunuoliai areštuoti už vogimą automobilių. Jie buvo paleisti po užstatu, bet ir vėl vogė automobilius. Antrą kartą suimti. Matomai, jie bus kietai baudžiami.

Kelios moterys buvo apvogtos krautuvėse. Kada apžiūrėjusios pirkinius už juos norėjo mokėti, rado savo pinigines atidaras, be pinigų. Patartina piniginių nepaleisti iš rankų, kada apžiūrinėja prekes.

Jonas Petkus, kuris susižeidė, jau eina geryn. Jau pradeda su skoniu valgyti. Bet gydytojas sako, kad ims nemažai laiko, kol pilnai pasveiks. Visi jo draugai ir draugės linkime greičiau pasveikti.

Antradienį, liepos 19 d., vakare, Lietuvių Klubo svetainėje, įvyks LLD 32 kuopos susirinkimas. Kviečiami visi nariai dalyvauti, nes bus išduotas raportas iš LLD suvažiavimo, kuris ko liepos 3 d., Philadelphijoje. Po susirinkimo turėsime ir užkandžių.

J. Kunca

Plymouth, Pa.

Plymoutho L.D.S. ir L.L.D. kuopų gegužinė įvyks liepos 17 dieną, Kazlauskų-Majauskų farmukėje, tai yra, toj pačioj vietoj, kaip ir pereiti piknikai-gegužinės įvykdavo.

Tikimės. kad diena bus graži, tad visus ir visas nuoširdžiai prašome, iš arti ir toli dalyvauti mūsų rengiamoje gegužinėje.

Su valgiais ir gėrimais rūpintis nereikės — bus įvalias.

Kviečia Rengėjai

Kryžiuočių ežeras

Arčiausiai prie Vilniaus, važiuojant šiaurės-rytų kryptimi, yra Žaliųjų ežerų grupė. Žalieji ežerai telkšo už dvylikos kilometrų nuo Vilniaus ir tik 5 kilometrai iki Verkių. Tai tik dalis Riešės upelio baseino ežerų. Riešės upelis — dešinysis Neries intakas.

Pasiekti Žaliuosius ežerus iš Vilniaus labai paprasta. Nuo Dzeržinskio gatvėje esančio "Tėvynės" kinoteatro Žaliųjų ežerų link važiuoja keleiviniai autobusai. Pravažiavus Šnipiškes, Baltupį ir kitas gyvenvietes, čia pat Žalieji ežerai.

Žaliųjų ežerų grupei priklauso daugiau kaip dešimt įvairių ežerėlių. Kryžiuočių ežeras jų tarpe užima išskirtinę vietą. Jis yra didžiausias, arčiausiai prie Vilniaus ir visų gražiausias. Jis labiausiai žinomas ir mėgiamas poilsiautojų. Vietos gyventojai jį vadina labai įvairiais vardais, kartais net sunku susigaudyti, apie kurį gi kalbama. Ežeras vadinamas Balčiu, Žaliuoju, Verkiu ir pagaliau Kryžiuočių ežeru. Balčio vardas siejamas su vietove Balsa, esančia netoli ežero. Taip pat netoliese įsikūrusi Verkių gyvenvietė, todėl didžiausias Žaliųjų grupės ežeras vadinamas Verkių ežeru. Neveltui jis ir Žaliuoju vadinamas, nes jo vanduo giedrią, saulėtą vasaros dieną aiškiai žalios spalvos. Tačiau literatūroje šis ežeras dažniausiai vadinamas Kryžiuočių ežero vardu. Apie šio vardo kilmę išlikęs gražus padavimas, kurį dar pasakoja senesnieji paežerės gyventojai. Pagal padavimą, Vytauto Didžiojo laikais ežere paskendęs didelis kryžiuočių būrys. Narsiųjų mūsų protėvių atmušti nuo Vilniaus pilies ir suvyti ant ežero ledo, kryžiuočiai įlūžę ir sukritę su visa apranga į vandenį. Neišsigelbėjęs nė vienas. Pasakojama, kad kartais žvejai tinklais iš ežero dugno ištraukia senus šarvus, šalmus.

Atvykstant vieškeliu nuo Vilniaus, pirmiausia pasiekiama pietrytinė Kryžiuočių ežero įlanka. Ežeras ištysęs iš pietryčių į šiaurės-vakarus, nežymiai išlenktos formos. Jis siauras, bet ilgas. Ežero ilgis apie du kilometrai, o vidutinis plotis tik 280 m, t. y. ežeras ilgesnis už vidutinį savo plotį daugiau kaip šešis kartus. Tokie siauri, ilgi, vingiuoti ežerai vadinami rininiais. Plačiausia Kryžiuočių ežero vieta pietrytinėje dalyje siekia 455 metrus. Jo plotas 55 ha. Jeigu mes panorėsime apeiti visą ežerą aplink, puikiomis pakrantėmis turėsime padaryti 5200 metrų kelio. O ežero krantai aukšti ir statūs, ypač rytiniai. apaugę įvairiais medžiais. Aukšti ir statūs krantai kliudo laisvai prieiti prie vandens. Geriausia nusileisti prie ežero pietrytiniame jo gale, prie upeliuko, kuriuo Kryžiuočių ežero vandens perteklius nuteka į Riešės upelį. Rytiniai krantai pakyla 30—35 metrus nuo vandens lygio, o pats ežeras tvvuliuoja 113.7 metru aukščiau jūros lygio. Statūs šlaitai pasiduoda ir į povandeninę ežero dubens dalį. Nors ežeras ir siauras, bet pakankamai gilus. Didžiausias jo gylis pietrytinėje dalyje siekia 38.8 metro. Skirtumas tarp aukščiausiai iškilusių ežero šlaitų ir giliausios vietos 70—75 m. Tai didelis reliatyvinis aukščių skirtumas nedideliame plote. Jeigu ežeras išdžiūtų, liktų gili duobė, iš kurios stačiais šlaitais reikėtų kilti 70—75 m, kol pasiektume normalų apyžerės reljefo aukštį. Kryžiuočių ežero atbradas (sekli povandeninė ežero dubens dalis) labai siauras, vietomis tik 1—2 m. pločio. Maudytis čia reikia atsargiai, nes dugnas labai greitai gilėja. Vidutinis ežero dugno nuolydis 10°-04'.

Šiaurės vakarinė ežero dalis seklesnė, krantai žemi, drėgni. Čia ežerą supa šlapios pievos. Prie pietinio kranto prisiglaudusi nedidelė 0.20 ha ploto, salelė. Sekli šiaurės vakarinė ežero dalis turtinga povandenine ir viršvandenine augalija, kuri kiekvienais metais žūva. Jos liekanos kasmet klostosi dugne ir iš lėto seklina ežerą. Dėl to ši ežero dalis greičiausia mirs, ji pirmiausia pavirs liūnu, o paskiau — pieva. Dabartiniu metu Kryžiuočių ežeras, išskyrus seklias jo įlankas, yra subrendimo stadijoje. Tai patvirtina ir vidutinis ežero gylis, kuris dar gana didelis — 15.2 m, vandens kiekis visame ežere — 8,332,920 m.

Kryžiuočių ežero vanduo šaltas ir skanus, nes ežeran iš pakrančių veržiasi daug šalto vandens šaltinių. Viršvandeniniuose ežero šlaituose, dugno nuosėdose ir vandenyje daug kalkių, kurios daro vandenį kietą. Vandenyje ištirpę karbonatai — vienas iš veiksnių, suteikiąs ežero vandeniui žalsvą spalvą. Tą žalsvumą dar sustiprina žalios spalvos dumbliai (planktonas) ir žalios krantų augmenijos atspindys ežero vandenyje.

Dugno nuosėdos Kryžiuočių ežere pasiskirstę nuosekliomis zonomis. Pačiose pakrantėse, dažniausiai prie stačių, aukštų šlaitų, yra įvairiagrūdžio smėlio ir žvyro zonos. Kiek giliau — organinių nuosėdų zona. Didžiausi jos plotai abiejuose ežero galuose ir įlankose. Gilėjant ežero dugnui, koncentriškai išsiskiria karbonatų, karbonatinio sapropelio ir įvairios sudėties dumblo juostos. Giliausiose ežero vietose susidarė hidroilitinės nuosėdos.

Daugumas ežero pakrančių apaugę mišku. Gyvenviečiu nedaug. Šiauriniame ežero krante yra Balsos ir Juodžemio vienkiemiai. Arčiausiai ežero yra Dvariškių kaimas.

Rami Kryžiuočiu ežero, o ir visų Žaliųjų ežerų, aplinka traukte traukia poilsiautojus, turistus-ekskursantus, gamtos mylėtojus bei mokslininkus. Čia daug įdomių augalų — medžiu, krūmų, žolių, samanų. Iš viso šiose apylinkėse priskaičiuojama apie 100 įvairių augalų rūšių. Ežerus supančiuose miškuose kartu su vietinias žvėreliais gyvena ir mūsų krašto svečiai — kalnuotojo Altajaus voverės. Aplinkinis miškas paskelbtas draustiniu, pavyzdingai prižiūrimas ir tvarkomas.

A. Stanaitis

Ona Kairienė

Birželio 22 d., ligoninėje, mirė ilgametė brooklynietė Ona Kairienė. Palaidota 25 d. greta savo dukterų St. Charles kapinėse, Long Island.

Kairienė, po tėvais Einoraitė, į Brooklyną atvyko 1911 m., iš Žadeikių kaimo, Kupreliškių par., dabartinio Kupiškio rajono. Kaip prasilavinusi siuvėja, ji gavo darbą siuvimo industrijoje ir joje pasiliko visą savo darbo laiką, priklausė profesinėje sąjungoje.

1913 metais Ona ištekėjo už Juozo Kairio. Abu darbštūs, tvarkūs, neblogai įsikūrę, susilaukė dviejų dukrelių. Kai Juozas savo liuosvalandžiais buvo paskendęs savo unijos, savišalpos draugijų ir kitoje veikloje, Ona triūsė namie, kad šeima būtų pavalgydinta, aprengta, kad mergaitės gražiai į svietą išeitų. Ir jos išeidavo. Pradedant vaikų mokyklėlėmis, jos dainavo Aido chore ir veikliai dalyvavo jo visuose veiksmuose, o vėliau ir Lietuvių Darbininkų Susivienijime, kuriame Alda eilę metų dirbo Centro raštinėje.

Tokias dukteris išauklėjusi Kairienė jautėsi laiminga.

Bet ar ilgam darbo žmogus gali būti laimingas? Užėjo karas. Išleisdama mylimą žentą Joną Ormaną į nežinomą likimą militariškon tarnybon, braukdama ašaras, ji tarė:

—Kad nors vaikutį turėtume...

Pagaliau karas baigėsi, žentas sugrįžo sveikas. Ormanai susilaukė sūnelio, Kairiams anūko. Tą laimę už kelerių metų pritemdė ligos,, susirgo ir abi jaunos dukterys ir kas kart nyko. Duktė Lee 1956 metų lapkričio 21-mą užmerkė akis.

Tik už metų, 1957 metų gruodžio 5-ta, mirtis pasiėmė ir Aldą Orman.

Kokia tai baisi širdį dilinanti širdgėla, kokie sunkumai!

Netekusi jaunų puikių dukterų, nebeturėdama jėgų savo anūkui užvaduoti mirusią jo motiną, savo dukterį Aldą, Kairienė tyliai liūdėjo ir regimai nyko. Vyro, žento ir gydytojų pastangos atstiprinti jos pavargusią širdį nepavyko.

Liūdesyje liko vyras Juozas, žentas Jonas Orman ir jaunametis Jonukas; sesers dukterys Albina Vaznis, Levusė Morkūnienė ir Mary Subačienė; pusseserė Ona Zabarauskienė. Lietuvoje liko dvi seserys ir brolis.

Liūdinčiai šeimai linkime stiprybės. Užuojauta visiems velionės Kairienės artimiesiems. **D-ė**

APIE SIUNTIMĄ PAŠTU

Dabar Jungtinėse Valstijose už laišką mokama 4 centai, o atviruką — 3 c. Siunčiant laišką oro paštu reikia mokėti 7 centus.

Laiškus siunčiant į kitas šalis mokestis nėra vienoda, bet laiškai į Lietuvą eina už 8 centus, o oro paštu už 15 centų.

DYGSTA MIESTAI

Per pastarąjį dešimtmetį Kinijos žemėlapiuose atsirado 167 nauji miestai. Kinijos miestų gyventojų skaičius per šį laikotarpį padidėjo du su puse karto. Dabar juose gyvena 100 milijonų žmonių.

Kviečiame į Laisvės pikniką, kuris įvyks šį sekmadienį

"Laisvės" paramai piknikas įvyks sekmadienį, liepos 17 d., Kasmočiūtės Parke, 91 Steamboat Rd., Great Neck, L. I., N. Y. Pradžia 1 val. dieną.

Pikniko komisija užkviečia visus lietuvius dalyvauti "Laisvės" paramai gražiame ir linksmame piknike. Bus skanaus maisto ir atitinkamo gėrimo. Bus smagu gražiame parke, po medžiais paunksnyje pasilinksminti, pažįstamus susitikti, pasikalbėti, gražiai laiką praleisti ir paremti mylimą "Laisvę".

Brooklyno apylinkėje tik vieną per metus "Laisvės" paramai pikniką rengiame, todėl tikimės, kad visi ir visos skaitlingai atsilankysite ir padarysite jį sėkmingu. Prašome atvykti iš plačios apylinkės, kaip iš Long Islando, didžiojo New Yorko ir New Jersey valstijos.

Bus ir muzikantai, kurie gros lietuvių ir amerikiečių šokius. Kas tik myli, tai galės pasišokti, nes prie parko yra ir svetainė tinkama šokiams.

Iš Brooklyno **busas išeis 12:30 val. dieną,** nuo Lituanica Square, Stagg St. ir Union Ave.,

Užkviečia
Rengimo Komisija

Svečiai

Liepos 12 mus atlankė Charles ir Aldona DeVetsco, clevelandiečiai. Atostogų proga jiedu čia svečiavosi pas jo tėvą, žinomąjį newjersietį Kazį Dzevečką, pas Aldonos dėdę filmininką Jurgį Klimą ir kitus savo artimuosius.

Atvykus svečiuosna pas A. Meškius į Ozone Park, Aldona nusprendė išpildyti sūneliui Chuck ir dukrytei Daphne duotą pažadą, parodyti vidurinę mokyklą, kurią ji lankė, ir tą buvusį jos paštą — dabartinį Lietuvių Kultūrinį Centrą — pamatyti. Kol didieji svečiai su Ane Jakštiene ir J. Siurba LDS raštinėje kalbėjosi, mažuosius daugiau domino Laisvės spaustuvė, M. Grigo galimi parodyti "stebuklai"'

Aldona (Klimaitė) — buvusioji mūsų dainininkė-solistė, aidietė, o protarpiais ir chorų mokytoja. Ji pasiskundė, jog dabar jiedu turi pilnas rankas užsiėmimo su vaikais, kitkam mažai belieka laiko. **Rep.**

VIEŠI KANADOJE

Valis ir Vera Bunkai atostogauja pas jo sesutę Montrealo apylinkėje. Ta proga pasisvečiuoja ir pas daugelį draugų, kurių jie ten, kaip ir čia, turi apsčiai. Jie seniau ten gyveno ir veikė, kaip kad dabar darbuojasi čia, su brooklyniečiais. **Rep.**

VYNO GABENIMUI STATO LAIVUS

Per šimtmečius vyną gabeno statinėse arba bonkose. Bet vėlesniu laiku prieita išvados, kad toks gabenimas nėra geriausias. Švedų likerio kompanija pagamino vyno gabenimui laivą "Vinia", kuris vienu kartu gali atgabenti 185,000 galionų vyno.

Vyną supila į stiklinius arba paliavotus šulinius laive, lygiai kaip ir aliejaus gabenimo laivus.

Antros turistų Lietuvon grupės išleistuvės įvyks liepos 26-tą

Antrajai išvykstančių Lietuvon turistų grupei susitikti pobūvis įvyks antradienio vakarą, liepos 26-tą.

Vieta: Lietuvių Kultūriniame Centre, Liberty Ave. ir 102 St., Ozone Park, N. Y.

Kviečiame visus turistus atvykti. Iš toliau atvykusieji susipažinsite su brooklyniečiais. Susitiksite ir praėjusios vasaros turistus, kurie gali daug ka kelionei naudingo papasakoti. Gi brooklyniečiai, jau iš patyrimo žinome, skaitlingai susirinks palinkėti laimingos kelionės šiai grupei, kaip kad jie palinkėjo ir visoms pirmesnėms. Lauksime brooklyniečių draugiškos talkos. Smulkmenas paskelbsime sekamoje laidoje.

Rengėjai

APLANKIAU LIGONĮ

Praėjusį sekmadienį (liepos 10) nuvažiavau į Cliffside, N. J., pasimatyt su savo giminaičiu Andrium Januškevičium. Kadangi jau žinojau, kad Cliffside gyvena ilgametis "Laisvės" skaitytojas K. Derenčius, kuris tūlą laiką buvo ligoninėje, o dabar namie, tai užėjau ir jį aplankyti.

K. Derenčius turėjo gana pavojingą operaciją, rodos, net du kartu buvo operuotas, — turi žymes ant sprando ir kaklo. Šiuo laiku jis jaučiasi gerai. Gyvena jis pas Bakūnus po num. 316 3rd St.

Linkiu Derenčiui greit pilnai pasveikti. *Š.*

ROMĖNŲ LAIVAS TEMZĖJE

Devyniolikametis anglų archeologas Peteris Marsdenas Temzės dumble aptiko gerai išsilaikiusius romėnų laivo griaučius. Laivo amžius — du tūkstančiai metų.

Nuoširdi padėka

Man esant ligoninėje, daugelis draugų ir draugių, taipgi keletas ir organizacijų bei įstaigų prisiuntė užuojautos laiškus su linkėjimais, kad greičiau pasveikčiau.

Kai kurie prisiuntė ir gėlių, bei įteikė šiaip dovanėlių, kad smagesnis būtų mano buvimas ligoninėje. Tūli asmeniškai aplankė mane ligoninėje.

Negalėdamas visiems padėkoti asmeniškai, reiškiu nuoširdų **ačiū** per laikraštį. Ypatingai dėkoju Brooklyno Lietuvių Moterų Klubui, taipgi visiems pavieniams draugėms ir draugams. Niekad nepamiršiu!

Rojus Mizara

Po miestą pasidairius

Ant seniau buvusio Lietuvių Kultūrinio namo, 110-04-12 Atlantic Ave., dabar yra didelė iškaba: "South Queens Boys Club". Tą namą nupirko daugelio organizacijų sąjunga ir įsteigė jaunuolių centrą.

New Yorko prieplaukoje buvo susirinkę virš 10,000 žmonių, daugumoje italų tautybės, pamatyti naują garlaivį "Leonardo da Vinci".

Ugniagesių viršininkai pranešė, kad 1959 metais New Yorko mieste įvyko 56,529 gaisrai, kurių laiku sudegė 124 žmonės. Per tą laiką buvo 13,487 bereikalingi ugniagesių iššaukimai (false alarms).

New Yorko valstijos Aukščiausio Teismo narys Friedman išaiškino, kad Sanitarinio departamento specialūs policininkai neturi teisės žmones areštuoti arba jiems duoti apkaltinimus už "betvarkę". Jie nėra policininkai ir neturi kištis į visuomenės reikalus.

Mat, sanitarinio skyriaus policininkas H. L. Covin davė apkaltinimą (summons) vištų pardavėjui J. Kenler. Paskui jie susiginčijo, tada Covin areštavo Kenlerį ir nusivarė į artimiausią policijos nuovadą.

Teisėjas Friedman davė aštrų papeikimą Cowinui ir sanitariniam skyriui už kišimąsi ne į jų reikalus.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

Siųskite Giminėms Velykinius Dovanų Paketus
Į Lietuvą, Ukrainą, Baltarusiją, Latviją, Estoniją, Armėniją ir kitas šalis.
Package Express & Travel Agency, Inc.
(LAISNIUOTA PER USSR)
BROOKLYN—1530 Bedford Ave., kamp. Lincoln Pl. IN. 7-6465. IN. 7-7272
NEWARK, N. J. — 312-14 Market St. Tel. MI. 2-2452. MI. 2-1681
Siunčiami tik nauji daiktai — medžiagos, drabužiai, valgomieji produktai, gyduolės, siuvamosios mašinos. Pristatymas garantuojamas, taipgi adresato parašas. Visi kaštai, įskaitant muitą, pmokami iš anksto.
Kiekvienas pakas apdraudžiamas.
Mūsų klientų patogumui, mes turime įvairių aukščiausios kokybės medžiagų prieinamomis kainomis.
Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 popiet.
832 N. 7th St. Philadelphia 23, Pa. WAlnut 3-1747
78—2nd Ave. New York 3, N. Y. ORegon 4-1540
651 Albany Ave. Hartford, Conn. CHapel 7-5164
1241 N. Ashland Ave. Chicago 22, Ill. HUmboldt 6-2818
1900 Fleet St., cor. S. Wolfe St. Baltimore 31, Md. Tel. DIckens 2-4240
397A West Broadway S. Boston 27, Mass. ANdrew 8-2718
11601 Jos. Campau Ave. Detroit 12, Mich. TOwnsend 8-0298
107 S. Vermont St. Los Angeles, Calif. DUnkirk 5-6550
46 Whitehead Ave., SOUTH RIVER, N J. Tel. CLifford 7-6320
126 Tilghman St., ALLENTOWN, PA. Tel. HEmlock 5-0415